

Nr. 7 (61)

iulie 2016

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

LA MULȚI ANI, dle

dr. hab. ANATOL EREMIA!

Sumar

ION DOMENCO

Dorul de cânt și de joc ne mai ține la un loc 1

CRISTINA STROICI

Bibliotecarul – om de cultură, creator,
formator, furnizor de informații calitative 3

ANATOL EREMIA

Destinul cuvintelor. Cuvântul: geneza, particularitățile lingvistice 4

SILVIA GRIB

Munca înfruntă greutatea și cucerește culmi 5

LUDMILA NEGRI

„Cânta-voi Dumnezeuului meu“ 6

ALIONA TROCIN

Primii absolvenți 7

SECȚIA CULTURĂ BĂLȚI

Orașul Bălți la 595 de ani 8

ELENA BEJENARI

Ziua Internațională a familiei la Oxentea 9

DINU CANTEMIR

Ora veselă cu Ianoș Țurcanu 10

VERA OXENTE

Corpul Păcii – parteneri de succes al bibliotecii 10

SILVIA VITMAN

Muzica – o izbucnire a sufletului 11

ION DORU

Miraculos, Festivalul „Malurile Prutului“ 12

LILIA STEGĂRESCU

Anatol Eremia – 85 de ani 13

LUCIA CAPIȚA, LIDIA DODIȚA

Festivalul „Covorul național“ 15

NADEJDA CUCU

Duminică la noi în sat 15

MARIANA COCIERU

Zinaida Bolboceanu – vocea de aur a muzicii autohtone 16

VITALIE LOZOVAN

Concursul „Victor Paterău“, ediția a XVI-a 17

ION BURUIANĂ

Un an fără etnologul Nicolae Băieșu 18

LIUSEA URSACHI

La izvoarele înțelepciunii 19

SOFIA RĂILEANU

Memorie veșnică eroilor 19

TATIANA MATVEEV

Hramul s. Antonești – de Sf. Nicolae 20

ALEXANDRU COCETOV

Cu trompeta în lumea notelor aerofone 20

PAVEL POPA

Simbolistica lămânării în cadrul ceremonialului nupțial și post nupțial 22

SERGIU COJOCARU

Epigrame 24

ALA BUGAI

„Pentru Țară, pentru Neam“ 25

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE” nr. 7 (61) iulie 2016

Adresa: mun. Chișinău, str. București,
68, of. 313, 314

Tel.: (+373 22) 20-25-53 (redacția)

Mob.: (069) 39 24 98 (P. Popa)

Fax: (+373 22) 20-25-55

E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, redactor-șef

dr. Varvara Buzilă,

Muzeul Național de Etnografie
și Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș, AȘM

Mariana Cocieru, AȘM

Veta Ghimpu-Munteanu,

Teleradio-Moldova

Veronica Caraulan,
Direcția Cultură mun. Bălți

Gheorghe Nicolaescu,

Cabinetul metodic al
Ministerului Culturii

Nr.	Registre Case de cultură, Școli de muzică	Preț (lei)
1.	Registrul de evidență a activității Casei de Cultură (anexa nr. 2)	16
2.	Registrul de evidență a activității formației artistice de amatori	16
3.	Registrul general de evidență a reușitei elevilor (pentru director)	16
4.	Registrul de evidență a șarjei pedagogice pentru profesori și corepetitori	16
5.	Registrul de evidență a probelor de admitere	9
6.	Registrul frecvenței și reușitei elevilor la disciplinele de grup	8
7.	Catalogul frecvenței și reușitei al elevilor (individual)	5
8.	Planul individual	5
9.	Cartea de evidență a lecțiilor asistate	12
10.	Proiect de lungă durată pentru disciplinele de grup	5
11.	Registrul proceselor–verbale, colocvii, concerte academice, expoziții, examene	12
12.	Registrul proceselor–verbale ale consiliilor profesoriale	12
13.	Registrul proceselor–verbale ale ședințelor secțiilor	12
14.	Registrul de evidență a frecvenței profesorilor la serviciu	12
15.	CertIFICATE (de absolvire), (copertă tare, bumvenil)	25

Nr.	Documente pentru biblioteci publice	Detalii	Preț (lei)
1.	Registrul mișcarea fondurilor	A4, 150 p., ofset	14
2.	Registrul inventar	A4, 200 p., ofset	25
3.	Caiet de evidență a activității bibliotecii	A4, 60 p., ofset	14
4.	Caiet de evidență a documentelor recepționate în schimbul celor pierdute	A4, 50 p., ofset	9
5.	Fișa cititorului	A5, ofset 1+1	0.10
6.	Adaos la formularul cititorului	A5, ofset 1+1	0.10
7.	Fișa catalog (liniată)	7x11, ofset	0.05
8.	Fișa catalog (curată)	7x11, ofset	0.03
9.	Fișa cărții	8x11, ofset	0.05
10.	Fișa evidenței zilnice	A4, ofset	0.18
11.	Fișa de evidență a ziarelor	8x11, ofset	0.05
12.	Fișa de evidență a revistelor	8x11, ofset	0.05
13.	Despărțitoare catalog (de centru)	carton 250 g.	0.5
14.	Despărțitoare catalog (de dreapta)	carton 250 g.	0.5
15.	Despărțitoare catalog (de stânga)	carton 250 g.	0.5
16.	Despărțitor de poliță	carton tare	4
17.	Fișa de înscriere la bibliotecă	carton 220 g.	0,2
18.	Fișa contract	carton 220 g.	0,4

TABLOUL REPUBLICAN DE ABONARE LA REVISTA „REALITĂȚI CULTURALE”, NR. 7 (61)

Nr.	Raionul/ Municipiul	Nr. abonați	Inst.de cultură
În funcție de proporția, abonați-instituții de cultură			
1	Bălți	42	23
În funcție de numărul abonaților			
1	Ialoveni	72	61
3	Edineț	36	92
4	Orhei	30	127
5	Ungheni	39	126
6	Fălești	45	122
7	Călărași	34	90
8	Criuleni	31	61
9	Râșcani	32	99
10	Șoldănești	20	64
11	Hâncești	35	118
12	Strășeni	18	71
13	Glodeni	29	69
14	Căușeni	19	84
15	Nisporeni	22	68

16	Anenii Noi	18	72
17	Rezina	21	73
18	Briceni	15	68
19	Telenești	16	97
20	Soroca	15	125
21	Cimișlia	17	74
22	Florești	18	119
23	Dubăsari	11	34
24	Cantemir	13	92
25	Cahul	9	103
26	Ștefan-Vodă	14	67
27	Drochia	19	81
28	Dondușeni	12	48
29	Leova	10	70
30	Sângerei	8	99
31	Chișinău	12	68
32	Ocnia	8	68
33	Basarabasca	4	25

Text și imagini: ION DOMENCO

Dorul de cânt și de joc ne mai ține la un loc...

Numele cuplului Tudor și Lidia Bejenaru din Vălenii Cahului este binecunoscut în tot arealul românesc, cei doi rapsozi fiind mesagerii tradițiilor, datinilor populare, cântecului și dansului popular. De ani buni, orice activitate culturală de prin părțile sudului este marcată de prestația impecabilă a celor doi-Tudor sau Torică, cum îi mai zic sătenii-la fluiere, iar soția, bineînțeles, la tobă. Festivalul regional „La vatra horelor bucuriene”, organizat în satul Bucuria, Cahul, deja de un sfert de veac(!), Festivalul tradițiilor populare „Dulce floare de salcâm”, desfășurat la baștina celor doi, Văleni, atâtea alte concursuri folclorice sunt de neimaginat fără evoluarea ansamblului etnofolcloric „Crăițele”, inima căruia o constituie conducătorul formației, Tudor Bejenaru, dar și a micilor dansatori din Văleni, care, iată, deja două decenii sunt ghidați de același neobosit rapsod popular, pentru care folclorul, datina străbună este însăși sensul vieții.

...Atunci, când cunoscuta formație „Zdob și Zdup” „a scos-o în lume” pe bunica de la Văleni, cu legendara-i tobă, pe care, cică, o bate și în casa mare, am poposit în casa dumnealor. M-a impresionat, chiar de la poartă,

curățenia și orânduiala de invidiat a gospodarilor: toate-s puse la locul lor, toate-s orânduite astfel, încât, se pare, te predispune la voie bună, la inspirație. Stăpânul, cu un zâmbet larg, binevoitor, mă invită în casa mare, unde, încetul, cu încetul, am legat capăt de vorbă. Îmi povestii cu o neascunsă sinceritate despre viața sa, copilăria zbuciumată, pe care și-a petrecut-o mai mult pășunând turmele de oițe, cu multe greutăți și lipsuri, dar, oricum, fericită, cu amintiri plăcute. Acolo, pe imașuri, am pus la gură fluierele, de care nu m-am mai despărțit nici până în prezent...Apoi, depână firul mai departe, astfel, aflând multe lucruri despre destinul celor doi rapsozi, pe care, zice Torică Bejenaru, i-a unit același destin trist: trecuseră ambii prin căsnicii scurte, cu finaluri nefericite. S-au cunoscut la hora satului, la o petrecere la Văleni, s-au plăcut dintr-o privire, și au înțeles că sunt sortiți să fie unul lângă altul...

Dragostea înfiripată la prima vedere între Tudor și Lidia Bejenaru durează deja de aproape 40 de ani. Sântem de nedespărțit-și acasă, și pe scenă, ne respectăm și ne stimăm la fel ca-n prima zi, ba poate chiar mai mult

decât atunci, conchise interlocutorul meu pe un ton optimist. Iubirea lor rămâne vie prin ani, pentru că este întreținută mereu de cântecul de voie bună, care răsună mereu în casa lor, iar tot ceea ce fac, fac împreună și cu multă dragoste. În doi fac fluier și tobe: „Tobe facem de vreo 30 de ani. Sunt din piele de capră, naturală. Eu o curăț, apoi, în doi cu soția o întindem, o potrivim cum se cuvine”, spune Tudor. Acest instrument, zămislit cu mult har de soții Bejenaru, a ajuns să fie la mare căutare și peste hotarele țării – în România, Rusia, Germania și chiar în Statele Unite ale Americii.

Explicația, zice Tudor, e simplă: atunci când dragostea pentru cultură și frumos se cuibărește adânc în

am primit bucuroși. Precum se obișnuiește la țară, am pus masa, am scos un ulcior cu vin, am cântat. Când s-a terminat vinul, bunelul, care cânta la toba, mi-o zis să aduc alt ulcior. M-am supărat și i-am zis să-mi dea mie toba, da el să se ducă după vin. Când m-o văzut Roman cum bat toba, nu-i venea a crede. Mare bucurie a mai fost atunci în casă! Peste un timp, am auzit la radio piesa cu pricina. Nici nu-mi venea a crede că e vorba despre mine, despre noi. A urmat știrea că voi reprezenta, alături de această trupă, țara noastră la concursul Eurovizion. Aveam mari emoții, mă tot frământam, nu-mi găseam locul de atâtea griji!..Îmi dădeam prea bine seama ce responsabilitate îmi revine. Doar Torică mă

sufletul unui om, rezultă doar lucruri bune și frumoase. Este și exemplul familiei celor doi rapsozi din Văleni, în casa cărora domină cântecul și dansul, la fiecare pas te însoțește melodia populară, în fiecare odaie are câte două-trei fluier, alte instrumente muzicale. La un loc de cinstă sunt și câteva tobe. Tudor își amintește cu plăcere, cu lux de amănunte întâlnirea cu formația „Zdob și Zdub”, care le-a deschis calea spre Eurovizion, spre Kiev, unde colectivul în cauză, dar și bunica cu toba ne-a reprezentat cu mândrie țara, fapt datorită căruia toată Europa a cunoscut Moldova, din cel mai frumos unghi, și anume cel cultural, căci deși din punct de vedere economic suntem una din cele mai sărace țări de pe bătrânul continent, tezaurul nostru folcloric este de o valoare aparte, este inepuizabil.

Povestea faimoasei colaborări este una relativ simplă: la urechile „zduților” a ajuns vestea că undeva în sudul Moldovei există o familie care păstrează cu sfințenie tradițiile neamului. Băieții au rămas profund impresionați că aici toba este mânăuită nu doar de bunel, dar și de... bunică. S-au gândit atunci că ar fi un mare păcat să rateze șansa de a face ceva minunat împreună cu această familie „muzicală”. Așa a apărut și piesa „Bunica bate toba”, care ne-a adus în topul preferințelor celui mai important concurs european de muzică, atunci Moldova clasându-se pe locul VI în clasamentul general.

Și Lidia Bejenaru își amintește cu plăcere despre întâlnirea cu cei trei băieți din trupa „Zdob și Zdub”: „I-

liniștea, zicându-mi că totul va fi bine... A urmat ce-a urmat, până la urmă m-am obișnuit cu delegațiile prin alte țări, alături de formația Zduților.

Primara satului, Silvia Șterbeț, mai adăugă un detaliu important: chiar dacă este binecunoscută în țară și dincolo de hotare, Tudor și Lidia Bejenaru rămân oameni simpli, modești, precum îi cunoaște lumea din Văleni. Lidia continuă să muncească cu aceeași hărnicie și dăruire-acasă, în gospodărie, la câmp, la o gospodărie agricolă. Torică este ocupat până peste cap: conduce Ansamblul folcloric de la Casa de cultură din localitate, este și conducătorul unui cerc la gimnaziul din localitate, le cultivă copiii dragostea față de tradițiile și obiceiurile moldovenilor, le vorbește despre bogăția artei interpretative, despre cântecele populare. Cu acest colectiv de dansatori, cu formația etnofolclorică „Crăițele” are repetiții, concerte, cutreieră Cahulul și raioanele din împrejurimi, la Chișinău, poposește și în alte părți. Tot dumnealui este inițiatorul, conducătorul, unul din organizatorii festivalului regional al tradițiilor populare „Dulce floare de salcâm”, desfășurat în luna mai în păduricea de salcâmi din apropierea satului Văleni.

...Lucrând neobosit în slujba frumosului, bunica și bunelul de la Văleni rămân mereu cu sufletul tânăr, iar cunoscându-i mai îndeaproape, nu poți decât să spui cu certitudine că avem și pe la noi talente, oameni de o valoare incontestabilă – exemplu demn de urmat pentru generațiile viitoare.

CRISTINA STROICI, specialist DCTST

Bibliotecarul – Om de cultură, creator, formator, furnizor de informații calitative

„Bibliotecarul, mai mult decât cărțile, face biblioteca. Atât cât valorează bibliotecarul, întocmai atâta valorează și biblioteca. Meseria lui cere cam aceeași îndelungată și penibilă pregătire ca și cariera învățământului” (Gabriel Henriot).

Tradus în limbaj folcloric am spune „*omul sfințește locul*”. Bibliotecarul – acest cuvânt cu miros arhaic, care subânțelege astăzi la general *specialist în informare* sau *broker de informație* dar în esență întruchipează mult mai mult este sufletul bibliotecii, sensul ei în mijlocul miilor de cărți puse pe raft. Ce-ar fi o bibliotecă fără bibliotecar? O colecție de cărți, dar foarte puțin valorificată și fără viitor pentru că ar fi ca o apă stătătoare și nepopulată. S-ar părea că noile tehnologii care au dat buzna în societate vin să înlocuiască cartea tradițională dar deocamdată este doar o tendință nu o realitate. În internet nu găsești în fulltext toate cărțile artistice care te-ar interesa pentru a le putea citi. Cărțile îți dau posibilitatea să „*stai de vorbă*” cu Solomon despre înțelepciunea lumii antice – actuală și astăzi, sau cu Mateevici despre frumusețea limbii române – patria noastră. Lectura te transpune mereu într-o lume plină de farmec și mister, fiecare carte îți lasă din tainele ei o picătură în suflet ca mai apoi să o poți oferi cu dragoste celor ce caută adevărul, să o faci cadou unei persoane ce are nevoie de mângâiere și încurajare. Lectura îți îmbogățește limbajul, sufletul, gândirea, îți deschide noi orizonturi. Cum spunea scriitorul Ion Iachim: „*oamenii citiți se cunosc după față*”. Deci, fața oamenilor citiți este mai luminoasă mai înțeleaptă, pentru că ochii – fereastra sufletului omenesc, reflectă interiorul tău, dacă el este îmbogățit cu înțelepciune. Și atunci apare altă întrebare: cum deosebim sau cum găsim cărțile de valoare adevărată? Anume pentru aceasta este bibliotecarul – să te ghideze, să te îndrume. Rolul de coeziune socială pe care îl au bibliotecile ca centre multifuncționale este tot mai acut, iar importanța implementării standartelor și politicilor cu privire la asigurarea serviciilor de calitate în biblioteci și asigurarea unui sistem de servicii moderne, accesibile și adaptate necesităților comunității devine o prioritate pe deplin asumată de Ministerul Culturii. La bibliotecile publice din raionul Ștefan-Vodă anul împrejur se organizează diferite activități/servicii culturale și de formare, care îți dau șansa să afli mai multe, să te desfășezi spiritual, să aduci la lumină și să promovezi propriile talente, să comunici, să te formezi, printre care: cursuri de inițiere la computer pentru diferite vârste și categorii sociale, concursuri literare, pentru cei mai activi cititori, seminare în parteneriat cu instituții de diferite domenii, dezbateri, spectacole, ore de suflet, întâlniri cu scriitorii și cu alte personalități notorii, campanii pentru tineri, servicii extramuros pentru persoane dezavantajate și centre de incluziune, etc. Bibliotecarii promovează scriitori/personalități aniversari și opere aniversare din literatura română și universală, scoțând la iveală

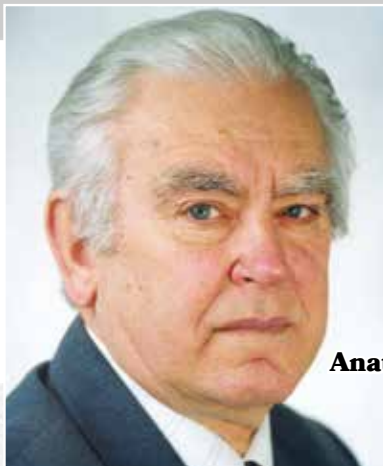
perle ascunse. În preajma Sfințelor Sărbători de Paști în Bibliotecile Publice se desfășoară: expoziții de carte „*Sfintele Paști – icoana vieții veșnice*”, „*Sfintele Paști – tradiții și legende*” (Antonești, Carahasani, Căplani, Semionovca, Talmaza, Tudora), expoziții de pască și cozonac „*Hristos a înviat*” (Cioburciu), expoziție de icoane și cozonaci „*Icoana – urcuș spre înviere*” (Feștelita), expoziție de ouă încondeiate (Olănești), expoziție de ouă și pască (Ștefănești), discuții la mese rotunde „*De ce sărbătorim Paștele?*” (Carahasani), atelier de încondeere a ouălor (Feștelita), recitaluri de poezii „*A înviat Hristos*” (Olănești, Ștefănești), prezentare de cărți despre datini, tradiții și obiceiuri pascale, culegeri de poezie și proză a scriitorilor români cu tematici pascale (Talmaza).

Pe data de 23 aprilie s-a marcat Ziua Bibliotecarului. Cu prilejul acestei sărbători profesionale bibliotecarii publici din raionul Ștefan-Vodă au beneficiat de o excursie culturală cu destinația la Muzeul de Istorie al Republicii Moldova privilegiat la moment de expoziția ambulantă de picturi ale celebrului pictor italian Leonardo Da Vinci, printre care și opera Mona Liza la ceas aniversar – 510 ani. Excursia a fost susținută financiar din partea Federației Sindicale a Lucrătorilor din Cultură Ștefan-Vodă. Cu ocazia Zilei Bibliotecarului, când și natura este în cele mai frumoase straie de sărbătoare, venim cu laudele noastre pentru truda, pasiunea pentru rezultatele frumoase în tot ceea ce faceți și pentru efortul depus în munca de zi cu zi. Vă dorim, în primul rând sănătate pentru a reuși să vă desfășurați eficient activitatea profesională, prosperitate, buna înțelegere, puterea de muncă, realizări și împliniri în toate. Deși în ultimul timp calculatorul cu internetul ocupă tot mai mult loc în viața cotidiană, totuși biblioteca este sursa primordială de culturalizare, ajutorul principal al cercetătorului. Ghidul principal al cititorului, al cercetătorului, busola călăuzitoare în lumea cărților sunt doamnele noastre bibliotecare. Să dăinuieți precum dănuiește amintirea despre o carte citită cu neșaf.

Destinul cuvintelor ~ 3

Cuvântul: geneza, particularitățile lingvistice

Anatol Eremia

Problema importanței și funcției cuvintelor în limbă i-a preocupat pe savanți în toate timpurile. Referitor la esența cuvântului ca unitate de bază a limbii se discută mult și adesea în contradictoriu încă din Antichitate.

Filozoful grec Platon (sec. VIV î. Hr.) susținea că între cuvinte și lucruri există o legătură nemijlocită, o dependență directă. Potrivt concepției sale, cuvintele ar imita sunetele din natură. În grecește, de exemplu, *reo* înseamnă „a curge” pentru că sunetul < r > exprimă mișcarea, curgerea. Concluzia ar fi că același obiect trebuie să se numească lafel în toate limbile. De fapt, cuvântul nu are nimic comun cu natura obiectului, cu însușirile și particularitățile sale individuale. Numele unui lucru este cu totul exterior naturii sale interne.

În diverse limbi obiectele, ființele, acțiunile, fenomenele, însușirile sunt desemnate prin complexe de sunete diferite. Astfel, în limba română locuința omului este denumită casă, în franceză – *maison*, în germană – *Haus*, în rusă – *дом* etc. În aceeași limbă uneori obiectul poate avea mai multe denumiri. În limba noastră, la nivelul standardului literar și în graiuri, cartoful este denumit cartof, barabulă, crompte, handraburcă, ciocanul – ciocan, clapaci, coșul cu două torți – coș, paner, sapet, după cum același cuvânt poate denumi mai multe obiecte: ochi – „organ al vederii”, „sticla geamului”, „mlaștină de formă circulară” etc. În limbile actuale sunetele din natură sunt imitate doar de anumite clase de cuvinte (onomatopee, interjecții).

Filozoful grec Democrit (sec. V-IV î. Hr.) era cu totul de altă părere. Cuvintele, susținea el, se datoresc unei convenții între oameni. Didor de Sicilia (sec. V î. Hr.), unul dintre continuatorii teoriei lui Democrit, scria despre aceasta: „Vocea oamenilor primitivi era încă fără înțeles și nearticulată, dar treptat ei au trecut la cuvinte articulate și, stabilind împreună simboluri pentru fiecare lucru, au creat un mijloc de exprima-

re, pe înțelesul lor, referitor la toate lucrurile. Nici această interpretare, bineînțeles, nu a fost acceptată de savanți. Cuvintele, într-adevăr, sunt semne convenționale ale obiectelor, dar aceste semne nu au fost atribuite obiectelor printr-o înțelegere, ci din necesitatea de a găsi un mijloc de înțelegere între oameni, din nevoia de a comunica între ei în procesul muncii, vorbirea reprezentând o modalitate de comunicare, consolidată și perfecționată în multimilenara istorie a societății umane.

Teoria onomatopeică a originii vorbirii și alte opinii similare au fost preluate și dezvoltate în Evul Mediu și în perioadele de mai târziu. În cele din urmă s-a ajuns la interpretarea cuvântului din mai multe puncte de vedere: fonetic, semantic, gramatical. Dauna cea mare însă era că în definirea cuvântului prevala adesea unul dintre aceste aspecte și nu se lua în considerare toate laturile sale în complex.

În unele interpretări de altă dată, potrivit criteriului fonetic, cuvântul ar reprezenta o îmbinare de sunete reunite sub un singur accent și separate de alte elemente de același fel prin pauză. Accentul însă nu poate fi considerat indiciu principal în definirea cuvântului, deoarece în limbă există cuvinte cu două accente și cuvinte lipsite de accent (prepozițiile, conjuncțiile).

Din punct de vedere semantic cuvântul ar reprezenta o îmbinare de sunete ce exprimă o noțiune oarecare. Noțiunile însă, după cum se știe, pot fi exprimate și prin îmbinări de cuvinte, pe de altă parte, sunt și cuvinte care nu exprimă noțiuni, instrumentele gramaticale și cuvintele auziliare, care se folosesc pentru a exprima anumite raporturi gramaticale. Deci numai criteriul semantic nu poate fi pus la baza definirii cuvântului.

Insuficient este și criteriul pur gramatical. În procesul comunicării cuvintele se unesc în enunțuri nu numai după anumite reguli gramaticale, ci și în dependență de conținutul lor semantic.

Lingviștii contemporani susțin că unitatea cuvânt nu poate fi just interpretată decât în complexitatea celor trei factori determinanți: complexul sonor, conținutul semantic, funcția gramaticală. Complexul sonor îl reprezintă cunetele pe care le percepem când este rostit cuvântul. Literele servesc ca mijloc de reprezentare grafică a complexului sonor. Cu studiul aspectului sonor al cuvântului se ocupă o ramură aparte a lingvisticii – fonetica.

Conținutul semantic al cuvântului este imaginea pe care o creează în conștiința noastră complexul sonor. Sensul cuvântului și gândirea se află într-o legătură indestructibilă. Această legătură face posibilă înțelegerea între vorbitorii aceleiași limbi. Sensul cuvintelor constituie

obiectul de studiu al semanticii.

În procesul comunicării cuvintele capătă anumite forme, dotate fiind cu valori gramaticale specifice. Formele fleșionare (logoforme) și regulile de îmbinare a cuvintelor în propoziții sunt studiate de gramatică.

Disciplina lingvistică care se ocupă cu delimitarea sferelor de întrebuintare a cuvintelor, cu modificările ce au loc în lexicul limbii poartă numele de lexicologie. Vocabularul fiecărei limbi cuprinde unități lexicale de proveniență și vechime diferită. Originea și evoluția cuvintelor sunt studiate de o ramură specială a lexicologiei denumită etimologie.

În concluzie, cuvântul este unitatea fundamentală a limbii, constând dintr-un complex sonor (semnificant) și un conținut semantic (semnificat).

Cuvintele se reunesc în enunțuri conform regulilor gramaticale și compatibilității lor semantice. Cu cât un cuvânt are mai multe posibilități de a se îmbina cu alte elemente lexicale, cu atât frecvența lui în procesul comunicării este mai mare. Cele două laturi ale cuvântului, semnificantul și semnificatul, se presupun reciproc în sensul că primul servește la exprimarea celui de-al doilea. Nu există cuvânt nelegat de un fragment sonor, după cum nu există cuvânt lipsit de orice conținut. La baza celor mai multe cuvinte stă noțiunea care reflectă în conștiința noastră obiectele și fenomenele din realitate. Noțiunea, sensul constituie latura ideală a cuvântului, complexul sonor reprezintă latura sa materială.

SILVIA GRIB, șefa Secției Instrumente cu coarde, Școala de Arte „Alexei Stârcea”

MUNCA ÎNFRUNTĂ GREUTĂȚI ȘI CUCEREȘTE CULMI

„Toamna se numără bobocii” – zicală ce contravine domeniului educațional și ar trebui parafrazată astfel: „Primăvara se numără bobocii”, întrucât rezultatele elevilor se vădesc la finele anului de studiu.

În data de 23 aprilie a fost organizat Concursul Republican „Tinere talente”, unde au participat cei mai harnici și talentați copii. Ei sunt cei mai buni de aceea, că au muncit mai mult decât alții. La această calificare au ajuns, în mod cert, și grație profesorilor, care i-au încurajat și dirigit pe parcursul anului.

La concurs au participat și elevii Școlii de Arte „Alexei Stârcea”. Ei au demonstrat performanțe, urcându-se pe treptele cele mai înalte, după cum urmează:

Secția Pian: Locul I, Elizaveta Coroli (prof. I. Bogataia) și Irina Mândrescu (prof. Iu. Mândrescu).

Secția Instrumente aerofone și percuție: Premiul Mare, Nicu Savva (prof. I. Bahov, corep. D. Matei); Locul I, Elisei Ciocoi (prof. I. Guțu, corep. T. Postoronica), Marius Sîrbu (prof. I. Bahov, corep. D. Matei), Cătălin Gheorghită (prof. V. Cincilei, corep. M. Moraru), Dan Bradu, (prof. V. Cincilei, corep. M. Moraru); Locul II, Eric Cojocari (prof. N. Stefanco, corep. T. Postoronica).

Secția Acordeon: Locul I, Lev Solomonovici (prof. L. Evstigneeva); Locul II, Teodor Ciolacu (prof. E. Matei).

Secția Chitară: Locul I, Iulia Bobzei (prof. T. Smâșlova); Locul II, Tudor Vremea (Prof. V. Căsa).

Secția Instrumente populare: Locul I, Alex Olaru (prof. Gh. Crețu, corep. T. Postoronica), Gheorghe Cibotaru (prof. P. Țurcanu, corep. Sv. Kocianova), Sandu Iacovlev (prof. Gh. Crețu, corep. V. Lozovan).

Secția Coregrafie: Locul III, Formația de Dans Popular (prof. M. Chiriac).

Secția Instrumente cu coarde: Locul I, Adriana Ursu (prof. L. Bessarab, corep. R. Bass); Locul II, Mihaela Părgari (prof. D. Cihicin, corep. D. Matei); Locul III, Oana-Sabina Preșca (prof. S. Grib, corep. E. Orlova).

Secția Artă plastică: Locul II, Valeria Sorocian (prof. O. Roșca); Locul III, Cornelia Dudca (prof. M. Carapunali).

Secția Teatrală: Locul II, Emilia Isac (prof. T. Todirean), Mențiune, Andreea Grosu (prof. G. Fonaru), Renata Roșeț (prof. G. Fonaru), Grupul Teatral (prof. G. Fonaru).

Orice copil, care vine la școala de arte, studiază un instrument muzical, canto, pictură, teatru sau coregrafie. Fiecare se dezvoltă armonios și multilateral. De fapt, el vine cu niște aptitudini muzicale bune sau mai puțin bune: ca o coală albă de hârtie, gata să accepte diverse culori sau ca o plastilină moale, gata de a lua orice formă în mâinile maestrului. De dascăl depinde cum îi va învăța să-și organizeze timpul liber, cum le va insufla interesul față de muzică și frumos, cum le va dezvolta simțul artistic, gustul estetic și cum îi va stimula creativitatea. Acumularea și îmbogățirea permanentă a impresiilor și imaginației, care sunt necesare pentru studierea de succes depinde, în egală măsură, atât de elev, cât și de profesor. Se spune, că *talentul* este 1%, iar restul este *muncă*. De aceea, formarea deprinderilor de exersare de sine stătătoare este o parte componentă a lucrului în clasă. Prin urmare, cu o lucrare nouă vom proceda astfel: vom descifra textul în tempo rar, apoi vom crea o imagine generală a creației, după care, detaliat, vom dezvolta episoade cu scopul de a obține expresivitate maximă. Condiția principală a eficienței lucrului individual, este exersarea sistematică și conștientă de către copil. Dezvoltarea independenței, inițiativei elevului, simțul de răspundere sunt obiectivele importante în lucrul pedagogului, începând cu perioada inițială de studiu.

Performanța elevilor, exersarea și modul în care îi învață profesorii școlii noastre s-au fructificat în locurile obținute la acest concurs. Suntem mândri și bucușori de rezultatele obținute de elevii noștri. Le dorim tuturor succese frumoase și mai departe.

LUDMILA NEGRI, sp. pr., Secția Cultură și Turism, Fălești

„CÂNȚA-VOI DUMNEZEULUI MEU..”

Sărbătoarea Sfântă de Paști este evenimentul în care se unesc în numele Domnului pacea și seninătatea, vestea Învierii care ne aduce în suflet cele patru taine divine – Încrederea, Lumina, Iubirea și Speranța, și care revărsă asupra noastră sănătate, belșug și bucurii. Lumina din Noaptea Sfântă ne înalță sufletele spre noi trepte spirituale, călăuzindu-ne pașii pe drumul vieții.

Devenind deja tradiție, la 3 mai 2016, în raionul Fălești, centrul de reuniune și mare vibrație creștinească a fost comuna Făleștii Noi, care a găzduit Festivalul raional al Cântecului Pascal „CÂNȚA-VOI DUMNEZEULUI MEU..”, ediția a VI-a. Evenimentul a fost organizat de către Secția raională Cultură și Turism în colaborare cu blagociniile 1 și 2 din raionul Fălești, Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Primăria și Palatul de Cultură din comuna Făleștii Noi.

Cu gând curat și credință-n suflet au fost intonate cântece de proslăvire Domnului în interpretarea corurilor bisericești, cât și formațiilor corale și vocale de amatori care dețin repertoriu din muzica sacră. Festivalul a demarat în incinta Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” cu oficierea Te-Deum-ului tradițional, după care, prin mesajul de salut și binecuvântarea blagocinului sectorului Fălești-2, protoiereu Oleg Fistican, activitatea a continuat în Palatul de Cultură din localitate. Un vibrant mesaj pentru toată lumea din sală, cu gânduri luminate și inima curată, cu felicitări pentru Sfintele Sărbători de Paști, pentru această intenție de organizare a Festivalului și realizări frumoase a fost adresat de președintele raionului, Iraida Bînzari, tuturor fețelor bisericești, conducătorilor și membrilor colectivelor artistice participante. Domnia sa a accentuat că această activitate poartă o frumoasă plămădire a ceea ce este frumos și sfânt și care, indiscutabil, trebuie să dea roade bogate, roade, pe care noi cu toții le așteptăm. Doamna președinte a menționat că a salutat totdeauna frumoasa tradiție de a uni tendința frumosului și sfântului, că avem așteptări mari – ne vrem copii cuminți, vrem o societate tolerantă, și dacă vrem aceste lucruri trebuie cu tot dinadinsul să punem inima și sufletul la realizarea lor. Domnia sa a dorit tuturor sănătate, fie ca Bunul Dumnezeu să ne trimită adânc cuget, multă cutezanță ca să devenim mai

iertători, mai toleranți și mai insistenți în a citi lucrurile sfinte de o prețuire și de o valoare nemaivăzută pentru a edifica lucruri pe care le așteptăm cu toții.

În cadrul Festivalului au fost reprezentate 18 parohii cu 20 de coruri bisericești, grupuri corale, ansambluri vocale, ansambluri de familie și formații folclorice din instituțiile de cultură și cele școlare. Sărbătoarea de zi mare, cu cuvânt de salut a deschis gazda, Biserica „Adormirea Maicii Domnului” în persoana protoiereului Andrei Spătaru, prin evoluarea corului bisericesc și ansamblului vocal „Melancolie”, conduse de Valeriu Dumbravă, precum și a corului de copii sub conducerea Victoriei Savca. Au fost interpretate cântece de Patimi și de Înviere, creații din repertoriul liturgic și priceaste la liberă alegere. De asemenea, au fost montate în scenă secvențe teatrale cu referire la cei trei împărați și Înălțarea lui Hristos, dar și poezii consacrate acestui eveniment. Emoții puternice au produs formațiunile: corul Bisericii „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” din s. Musteața, conducători (cond.) Natalia Antoci și Corina Boghiu, formația folclorică „Doruleț”, cond. Mihai Grinciuc, și duetul format din preotul Ioan și preoteasa Lia Boboc ai Bisericii „Sf. Treime” din com. Călugăr, corul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din s. Pârlița, cond. preoteasa Marina Caliga, corul Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din s. Răuțel, cond. dascăl Svetlana Ghilescu, grupul coral al Bisericii „Sf. Ier. Nicolai” din s. Bocani,

cond. dascăl Nina Țurcanu, ansamblul vocal „Vatra”, al cărui membru fidel este și preotul Alexandru Stratan, cond. Elena Dilion, ce a reprezentat Biserica „Acoperământul Maicii Domnului” din s. Izvoare, grupul coral al Bisericii „Sf. Ier. Nicolai” din s. Mărăndeni, cond. Natalia Musteață, grup coral de copii al Bisericii „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” din s. Ciolacu Vechi, cond. preoteasa Margareta Codreanu, profesor de educație muzicală în gimnaziu, formațiile folclorice - „Sălcioara”, cond. Petru Popușoi, Biserica „Sf. Ier. Nicolai”, s. Năvârneț, „Ilenuța”, cond. Valeriu Dumbravă - Biserica „Sf. Mare Mucenic Dimitrie” din s. Ilenuța, „Vatra”, cond. Elena Rusu - Biserica „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, com. Risipeni, „Velnița”, cond. Valentina Iordachi, Biserica „Sf. Ier. Nicolai”, s.

Sfintelor Sărbători de Paști.

Cu un program plin de afecțiune dumnezeiască a delectat publicul spectator corul „Axion” al blagociniei Fălești-2, condus de protoiereu Alexandru Stratan. Într-o interpretare impecabilă au fost audiate piese de o certă valoare, care au sensibilizat ascultătorii și au creat premise pentru a întări credința și iubirea față de Dumnezeu.

Frumusețea sărbătorii a completat expoziția pascală, care a inclus coșul pascal, poze, exponate de artă populară ce țin de tematică, prosoape, icoane, ceramică, expoziție de artă culinară tradițională, toate pregătite de parohiile participante în cadrul festivalului.

Pe final de eveniment blagocinul sectorului Fălești, protoiereu Anatolie Negură, a făcut un bilanț al sărbătorii și în numele organizatorilor au fost înmânate diplome de merit. De asemenea, primarul localității Fălești Noi, Vladimir Bejenari, a transmis calde felicitări și mulțumiri pentru evenimentul desfășurat exprimându-și speranța că ne vom revedea cât de curând, cu alte ocazii, în acest frumos lăcaș de cultură. Credem, că festivalul de la Fălești, prin organizarea și desfășurarea sa, va contribui la îmbunătățirea activității corurilor bisericesti, formațiilor corale și vocale de amatori, cât și la perfecționarea măiestriei interpretative a acestora. Activitatea va facilita desăvârșirea nivelului de realizare a sărbătorilor tradiționale religioase. Sperăm, că în organizarea acțiunilor de felul acesta vor fi încadrați mai mulți specialiști din domeniu, meșteri și creatori populari, va avea loc un schimb larg de experiență între colectivele participante la Festival și, nemijlocit, cultivarea și dezvoltarea gustului estetic al publicului spectator.

Hâncești, „Vatra”, cond. Vera Catlabuga, Biserica „Sf. Mare Mucenic Gheorghe” din s. Catranâc.

Impresionante prestări scenice au avut ansamblurile de familie și cele în care sunt implicați membrii din familiile parohilor bisericilor, precum: grupul coral de familie al Bisericii „Sf. Ier. Nicolai”, protoiereu Mihail Chiorescu, din com. Sărata Veche, condus de fiica Tecla, care e și dascăl, grupul coral al Bisericii „Sf. Ier. Nicolai”, protoiereu Igor Bumbac, din s. Chetriș, condus de preoteasa Olga Bumbac și ansamblul vocal al Bisericii „Sf. Arh. Mihail și Gavriil”, protoiereu Serghei Lupușor, com. Albinețul Vechi, cond. Natalia Munteanu. Membrii acestor formații au trăit vibrante emoții prin care au transmis frumusețea cântecelor, apel de a fi mai buni, mai plini de dragoste pentru Dumnezeu și aproapele, cu inimă caldă și mai deschisă să primim în suflet Lumina

ALIONA TROCIN, șefa BP Cruglic

Primii absolvenți!

Șase tinere, utilizatoare ai Bibliotecii Publice de la Cruglic, au avut ocazia să-și combine plăcutul (timpul liber) cu utilul (practicarea unei meserii), să-și dezvolte competențele, să-și formeze deprinderi minime necesare în arta de a crea, confecționa, în cadrul serviciului nou de bibliotecă „ce pot face două mâini îndemânatică” lansat cu succes în luna martie curent, după numeroase instruiri, idei și pregătiri. S-a lucrat cu multă pasiune pentru a oferi beneficiarelor cinci module de formare: **Modulul 1:** Experiența de lucru la mașina de cusut, instrucțiuni de folosire și tehnica securității în timpul lucrului; **Modulul 2:** Prelucrarea draperiilor; **Modulul 3:** Confecționarea feței de pernă; **Modulul 4:** Confecționarea șorțului de bucătărie; **Modulul 5:** Promovarea obiceiurilor național-populare.

Și iată că după două luni de muncă plăcută, ajunși la 20 mai 2016, am organizat balul de absolvire al primei promoții a serviciului, unde a avut loc o prezentare a activităților desfășurate.

Astfel, tinerele beneficiare a serviciului: Florea Tamara, Carauș Daniela, Agarici Cristina, Mîrca Nicoleta, Mînza Ana, Scorici Adriana au primit diplome de participare la serviciul nou de bibliotecă.

La eveniment au fost prezenți partenerii serviciului primarul Gheorghe Druța care a asigurat buna funcționare a bibliotecii și accesul liber la internet, dna Ecaterina Verdeș, partenerul principal al modulului 5, dna Geta Trocin, educatoare la grădinița de copii „Făguraș” din sat - beneficiară a serviciului în urma desfășurării modulului 2, precum și dna Nadejda Burciu, directoarea Liceului Teoretic Cruglic ai căror eleve au beneficiat de serviciul prestat de Biblioteca Publică Cruglic.

Considerăm că serviciul este unul de succes și va fi prestat în continuare tinerelor care au menționat: „Nou nu ne oprim aici!”.

SECȚIA CULTURĂ BĂLȚI

Orașul Bălți la 595 de ani

A fost pentru prima dată, când ne-am simțit atât de bine: avem impresia că fiecare om întâlnit ne este un fel de rudă, fiindcă toți împreună trăim o poveste minunată a orașului nostru, care a împlinit 595 de ani. Această zi emană atîta soare și energie pozitivă prin organizare, încît cu adevărat ne simțim fericiți de la mic la mare.

Această mărturie am auzit-o de la o persoană, care era interviuată spontan de un telejurnalist în mijlocul mulțimii din piața aglomerată, unde oamenii erau capturați din toate părțile de concerte, expoziții, jocuri și victorine, defilări de modă vestimentară, ateliere a meșterilor populari, competiții sportive, etc.

În această atmosferă de sărbătoare fiecare simțea un îndemn de a fi mulțumit de rezultatele muncii colective, mai respectuos cu concitadinii și mai participativ la viața comunității.

La 22 mai orașul Bălți își sărbătorește cu mult fast aniversarea jubiliară și Hramul Sf. Nicolae. După Sfînta Liturghie, edili și oaspeții, toți patrioții acestui ținut au onorat cu jerbe de flori statuia lui Ștefan cel Mare și Sfînt. Alaiul de sărbătoare cu genericul „**Orașul Bălți la 595 de ani**”, scris cu litere de aur, a fost unul feeric, căci scenariul lui a cuprins reflectarea tuturor domeniilor de activitate prin defilarea instituțiilor de ivățămînt, culturale, sportive, întreprinderilor de stat și particulare,

firmelor, societăților etnoculturale, transportului specializat, automobilelor retro, bikerilor din municipiu, etc.

Împodobit în flori, panglici, baloane colorate, costumația de epocă și a eroilor din povești, păpuși gonflabile, călăreți și faietonul cu cai – Alaiul a pășit pe Piața Independenței, avîndu-i pe predecesori, precum și se cuvine, un grup de tineri în costume populare, care cu drapelele Republicii Moldova și a municipiului Bălți, cu pîine și sare, au salutat rînduri de concetățeni ce aplaudau mereu.

Primarul municipiului Bălți Renato Usatîi, alături de viceprimari și oaspeții orașului din Rusia, Bulgaria, Ungaria, Estonia, Polonia, România, Lituania, Franța și Azerbaidgean, primind onorul Alaiului, le adresară sincere felicitări bălțenilor, cu prilejul aniversării a celor 595 de ani ai orașului Bălți.

Sărbătoarea a fost marcată prin mai multe evenimente și manifestări culturale organizate în toate instituțiile culturale ale orașului. Astfel, programul evenimentelor cultural-artistice, organizate sub egida Secției Cultură a Primăriei a început încă din dimineața zilei de 21 mai, cu Expoziția-tîrg de lucrări ale meșterilor populari „**Pasărea din suflet**”, ediția a XXI-a, care a adunat 150 de meșteri populari din întreaga republică, iscusiți în țesutul covoarelor, cioplitul în lemn, împletitul în fibre

tul său, inserat în lucrările de valoare, expuse spre confirmarea veridicității și autenticității străvechului meșteșug. Olăritul este unul din meșteșugurile tradiționale ale țării noastre, care se bucură și astăzi de prețuire.

De la ora 13:00 a demarat în fața Teatrului Național „V. Alecsandri” concertul festiv **„Orașul meu - meleaș de dor”** cu participarea interpreților și formațiilor instituțiilor de cultură din municipiu. Asemenea concerte în aer liber, care îmbină în mod armonios comentariile prezentatorilor și evoluarea scenică a artiștilor autohtoni pare să fie tot mai mult pe placul bălțenilor, deși durează ore în șir. Spectatorul se prezintă în număr mult mai mare la astfel de evenimente, iar ziua de 22 mai a adunat un public mult prea numeros. În Pinacoteca Municipală „A. Cantemir” a fost vernisată expoziția de tablouri a pictorilor bălțeni, iar în fața instituției la orele 14.00 a demarat prezentarea de modă „Alb-Negru”, *body art și coafuri*. În Muzeul de Istorie și Etnografie bălțenii aveau prilejul de a descoperi istoria localității în fotografii.

Aplauze furtunoase au fost răsplata mulțimii emotionate de spectatori pentru artiștii renumiți din țară și peste hotare, invitați să evolueze în concertul de seară pe esplanadă. Programul-show **„La mulți ani, Bălți!”** oferit de Fundația „Renato Usatîi” cu participarea interpreților de muzică populară și ușoară din republică și de peste hotare a fost urmat de feeria salutului de artificii.

La mulți ani, Bălți!

vegetale, croșetare, broderie, blănărie, executarea costumului popular. Festival-concurs de interpretare instrumentală **„G. Enescu”** a tinerilor interpreți, ediția a III-a, organizat de Școala de Muzică „G. Enescu” în colaborare cu Universitatea de Stat „A. Russo” a adunat 120 de copii talentați din 19 școli ale republicii.

Un interes deosebit au manifestat bălțenii pentru activitățile sportive din această zi: competiția la gimnastica aerobică, Turneu Open Bălți la lupta națională „Trînta”, Cupa Bălți la hipism, competiții la șah, meci de fotbal, etc., acestea fiind tradițional organizate de sârbațoarea orașului cu participarea și suportul participativ al bălțenilor de la mic la mare.

A doua zi, la 22 mai, a fost organizată complimentar expoziției-tîrg **„Pasărea din suflet”** Expoziția Națională a olarilor **„Meșter –Faur”**, cu susținerea Centrului Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial. La eveniment au venit 19 olari din țară, demonstrînd în cadrul atelierului în aer liber talen-

ELENA BEJENARI, șef, BP s. Oxentea r. Dubăsari

Ziua Internațională a Familiei la Oxentea

Familia este mediul în care venim pe lume, ne dezvoltăm și la rândul nostru formăm o altă familie. Este locul unde găsim înțelegere, liniște și soluții la problemele care ne frământă. Cu condiția că în familie să existe comunicare, respect și iubire.

Ziua Internațională a Familiei este celebrată anual la 15 mai, prin decizia Adunării Generale a ONU din 1993. În 1994 a fost declarat Anul Internațional al Familiei. Începând cu 1995, s-a sărbătorit anual în data de 15 mai.

Obiectivul acestei Zile este de a stabili rolul important pe care îl are familia în viața noastră și în societate și a promova valorile de familie - dragostea, respectul reciproc, împărțirea egală a responsabilităților casnice, combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor, copiilor, persoanelor în etate.

La data de 15.05.2016 în incinta bibliotecii publice Oxentea r. Dubăsari sa organizat activitatea culturală „Familia, izvor de iubire și respect” organizatori Bejenari Elena, sefa bibliotecii în colaborare cu asistentul social comunitar Rusu Eudochia. În program: Expoziție de carte, revista bibliografică, recital de poezie, probleme de relaxare, felicitarea familiei Olga și Nicolae Leca care au educat 7 copii și se bucură de 9 nepoți, citirea a 3 eseuri de creații proprii la tema: „Scrisoare mamei”.

Invitați la activitate au fost primarul de Oxentea

Rusu V., consilieri locali Petraș Liuba, Bordos Galina, lucratorii Casei de cultură, a Asistentei Sociale, familii din localitate.

Constituția Republicii Moldova definește familia ca element natural și fundamental al societății care are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului. Familia se întemeiază pe casatoria liber consimțită între barbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe responsabilitatea părinților de a-și crește, educa și instrui copii. La rândul lor și copiii sunt obligați să aibă grijă de părinți.

DINU CANTEMIR, or. Drochia

ORA VESELĂ CU IANOȘ ȚURCANU

O iubim pe mama fiindcă e unică, ne iubim țara - fiindcă e numai a noastră, iubim poama fiindcă e dulce, iar pe Ianoș Țurcanu îl iubim pentru că e un poet al copiilor, care scrie versuri înmirezmate cu dulceața slovei, istețime, umor și, desigur, dragoste: de plai natal, de școală, de tot ce ne înconjoară - animale, păsări, plante... La această concluzie au ajuns un grup de beneficiari ai bibliotecii pentru copii din or. Drochia, care au participat la ora veselă frumos colorată cu... versurile lui I. Țurcanu.

Au pornit de „Acasă” - poezie recitată de Ceban Liliana iar Olga Bunescu i-a îndemnat pe toți să alerge prin „Ploaia”, lui I. Țurcanu și fiindcă s-a dovedit a fi atât de diferită au poposit „La concert” poezia preferată a Adelinei Pinte. Și nu ar fi fost nimic dacă după urarea de „Drum bun!” a poetului, adus de Spinei Sanda nu ar fi găsit „Doi lei” și Stratan Maxim. De aici începu recreația cu „Exerciții la geografie”. Probabil încă mult timp și-ar fi frânt limba cu toții încercând să rostească denumirile geografice dacă Ilinca Văluța nu

ar fi descoperit cuvintele ascunse și toți se întreceau în căutarea lor și la școală, și-n mâncare, în colac, până și-n soare... Deoarece s-au dovedit a fi atât de multe, fetele au propus să facem o pauză muzicală și să ne cânte. Iar cântecele scrise pe versurile lui Ianoș Țurcanu s-au dovedit a fi atât de cunoscute și plăcute! ... Fiindcă li s-a părut atât de hazliu, sfătos dar și un adevărat „știetot” copiii au hotărât să afle mai multe despre el. Acest lucru s-a dovedit a fi foarte simplu - doar ne aflăm la bibliotecă. Și nu mică le-a fost mirarea când au aflat că poetul se trage chiar din raionul nostru, din s. Pelinia. Mai mult ca atât - vara aceasta va fi omagiat la o vârstă foarte deșteaptă și rotundă - 65 de ani. Au vrut să plece în ospetie și să-i spună tot ce cred despre el, dar au aflat că Dlui locuiește la Chișinău și pentru ei nu e chiar atât de simplu s-o facă. Și atunci au hotărât să-și realizeze visul printr-un mesaj comun dorindu-i mai multe poezii hazlii, apoi succese cu carul și mai departe în creația sa, iar drept recompensă dragostea și așteptările lor .

La mulți ani maestre îți doresc beneficiarii și colaboratorii Bibliotecii pentru copii Drochia.

VERA OXENTE, BP pentru Copii, s. Molovata, r. Dubăsari

Corpul Păcii — partener de succes al bibliotecii

Vizitând bibliotecile publice din s. Molovata, r. Dubăsari, mulți utilizatori sunt surprinși să audă vorbă în engleză sau în română cu accent american, dar mai plăcut deprinși să o întâlnească aici pe Katie Bennett, voluntar de la Corpul Păcii.

În anul 2014 Biblioteca Publică (BP) și Biblioteca Publică pentru Copii (BPC) în colaborare cu APL au aplicat un formular de solicitare a unui voluntar american. În urma unui concurs, în localitatea noastră activează voluntara Katie Bennett.

Colaborarea bibliotecii cu voluntarul a început chiar din primele zile, deoarece biblioteca este și biroul de lucru al voluntarei, iar copiii au fost primii care s-au împrietenit cu Katie și se interesează mereu despre activitățile organizate pentru toți membrii comunității. În urma colaborării cu voluntarul BP și BPC au dezvoltat și oferit servicii noi utilizatorilor, aducând un suflu internațional în localitate.

Conlucrarea cu voluntarul a creat noi perspective și posibilități. În primul an de activitate am organizat „Clubul temei pentru acasă la engleză”, frecventat de un grup de elevi din cl. a III-a de la Liceul Teoretic „Ștefan cel Mare”. Voluntara avea grijă să-i ajute ca să scrie și să citească corect tema pentru acasă, uneori utilizând și jocuri de recreere pentru a însuși temele mai ușor.

Mai apoi în colaborare cu Katie am scris proiectul „O bibliotecă modernă pentru o Molovată modernă” pe care l-am aplicat la Corpul Păcii, suma proiectului fiind de 67000 lei. În urma câștigării proiectului bibliotecile au fost dotate cu 2 laptop-uri, proiector și ecran de proiecție, aparat fotografic și un stoc de carte în sumă de 27000 lei. Împreună cu Katie am fost invitate la Conferința voluntarilor și a partenerilor pentru a prezenta și altor voluntari acțiunile de implementare a proiectului. Unii voluntari cât și partenerii lor s-au oferit să vină în localitatea noastră pentru a vedea cu ochii lor aceste realizări.

În anul 2015 biblioteca a aderat la rețeaua Novateca. Acest fapt ne-a oferit posibilitatea de a organiza un șir de activități mai ample pentru întreaga comunitate. În fiecare lună întocmim un calendar de evenimente, care prevăd mai multe activități, cum sunt: Luni-ora de film; miercuri-ora de creativitate; joi-cursuri în domeniul IT. Toate acțiunile încep la ora 15.00. Orele de cinema includ filme artistice, documentare și cu desene animate. La orele de creativitate participanții crează diverse decorații de Crăciun, ziua îndrăgostiților etc. Una dintre cele mai atractive ore de creativitate a fost cea de confecționare a avioanelor, ca mai apoi Katie să propună o competiție a avioanelor realizate. Astfel, avioane vopsite în culorile tricolorului moldovenesc și a drapelului american cu diverse mesaje scrise pe ele zburau dintr-un capăt în altul al coridorului. Cursurile în domeniul IT oferă posibilitate ca utilizatorii bibliotecii, atât maturi cât și copii să învețe să comunice cu membrii familiilor plecați peste hotare prin intermediul Skype, Facebook și e-mail. Interesant a decurs „Ora de cod”, care dezvoltă utilizatorilor abilități de gândire. Nu au lipsit din program nici prezentările în PowerPoint, ca: „Traficanții de ființe umane” prezentată de Tatiana Vidru, eleva liceului din localitate ș.a.

Colaborarea dintre voluntara Katie Bennett și bibliotecă a inspirat creativitate și a atras noi utilizatori. Mai mult decât atât, în timpul activităților Katie își îmbogățește cunoștințele de limbă română, face cunoștință cu obiceiurile și cultura localității. Astfel, parteneriatul între bibliotecă aduce beneficii ambelor părți implicate, având un rezultat pozitiv asupra comunității, o șansă de a învăța ceva nou și util, de a participa la noi servicii de bibliotecă.

La sfârșitul lunii martie împreună cu Katie am participat la Schimbul de Experiență Regional la Biblioteca Raională Anenii –Noi, la care au mai participat și alți colegi bibliotecari din republică împreună cu voluntarii de la Corpul Păcii cu care colaborează. Prin intermediul acestui eveniment s-a determinat importanța bibliotecii, s-a valorificat existentul acesteia și s-a prezentat biblioteca

modernă, biblioteca fără granițe și cu cele mai inovatoare servicii. Datorită Programului Novateca și la inițiativa acestuia, a voluntarilor de la Corpul Păcii, bibliotecile publice la eveniment s-au manifestat demn, s-au prezentat cu cele mai frumoase produse, cu cele mai inovatoare servicii în domeniu, utilizând cele mai moderne tehnologii, demonstrând cele mai interesante activități cu cele mai calde gânduri. Acest eveniment ne-a unit, ne-a apropiat și a demonstrat încă o dată importanța și necesitatea serviciilor oferite de bibliotecă și de voluntarii de la Corpul Păcii. Schimbul de experiență a adunat gânduri bune, oameni dragi, suflete deschise și căldură spirituală. M-am impresionat încurajarea cu premii pentru bibliotecă a bibliotecarilor pentru activități de viitor. Am învățat multe lucruri folositoare de la colegii mei în cadrul Schimbului de Experiență care mă vor ajuta în activitatea mea, toate prezentările mi-au fost utile, mă voi strădui ca în viitorul apropiat să pun în aplicare unele idei ale colegilor. Fiecare moment mi-a oferit câte ceva nou și voi încerca să țin cont și să aplic ceea ce mi-a plăcut mai mult.

Am aflat idei frumoase despre bibliotecile din regiune, am cunoscut oameni noi și am împărtășit din experiența noastră. Voi dezvolta în bibliotecă mea și alte activități, inspirate din experiența văzută, pe viu, pentru activitățile viitoare. Pe viitor mă voi baza pe informațiile obținute în cadrul Schimbului de Experiență pentru a informa și alți colegi bibliotecari. Am cules multe impresii și am învățat lecții utile pentru viitor. Mă bucur că IREX Novateca a avut o asemenea inițiativă, și mai mult, fiecare bibliotecă participant la acest eveniment a primit cite un premiu: bunuri materiale, ca tablă magnetică, tablă din plută, seturi marchere pentru tablă, ace colorate, hîrtie A4.

Parteneriatul dintre bibliotecă și Corpul Păcii în persoana voluntarei Katie Bennett ne-a adus un suflu nou, învățându-ne să ne valorificăm experiența acumulată, abilitățile și ideile, să aducem o contribuție cât de mica pentru lumea care ne înconjoară, pentru a ne simți utili în comunitatea în care trăim.

SILVIA VITMAN, BP, s. Slobozia-Dușca, r. Criuleni

Muzica — o izbucnire a sufletului

10 copii din satul Slobozia-Dușca au prins firul muzicii. Au acumulat diverse cunoștințe din istoria muzicii, a compozitorilor din diferite epoci cunoscând pianul.

Profesorii de muzică din comunitate au pus la temelie lor gustul estetic pentru muzica populară, clasică și contemporană, educând generație conștientă de adevăratele valori și genii muzicale în promovarea tinerilor talente, predând lecții la pian, acordeon, instrumente aerofone, chitară.

Copiii din comunitate au frecventat lecțiile la pian în incinta Casei de cultură, dar din luna decembrie 2015, instituția s-a închis la reparație capitală, câștigând proiectul „Modernizarea Centrului Cultural Regional Slobozia-Dușca”, finanțat de Uniunea Europeană, de aceea profesoara de muzică de la Școala de Arte dna Lora Cerlat s-a confruntat cu dificultatea predării lecțiilor de muzică.

Luând în considerație situația descrisă anterior, Biblioteca Publică, reeșind din discuția cu profesoara de muzică, a venit cu propunerea de a petrece lecțiile la pian în incinta bibliotecii. Dna Lora împreună cu elevii în luna ianuarie au fost în vizită la bibliotecă, după care

au preluat cu entuziasm inițiativa și sub conducerea bibliotecarei Silvia Vitman au analizat cum biblioteca îi poate ajuta la prelungirea studiului la pian. În scurt timp, cu ajutorul părinților, pianul din Casa de Cultură a fost adus în bibliotecă și lecțiile la pian au continuat. Acei 10 elevi cu vârsta de 7-13 ani însușesc muzica clasică a compozitorilor Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Ceaikovski, Rachmaninoff și muzică contemporană a compozitorilor ruși și români, se practică ansamblul în 4 mâini la pian. După însușirea pieselor muzicale se organizează concerte de sărbători pentru părinți unde părinții împreună cu profesoara admiră rezultatul muncii, elevii practicând la lecții de pian de 2 ori pe săptămână. Pentru ca repertoriul să fie mai divers și interesant, bibliotecara, punând la dispoziția elevilor cele 4 calculatoare, care au binevenit din implementarea programei Novateca, le-a arătat cum pot găsi informație pentru

pregătirea lecțiilor. În rezultatul instruirii 10 copii s-au învățat să navigheze pe Internet.

Lora Cerlat, profesoara de pian de la Școala de Arte a menționat: „Activez în calitate de profesoară de muzică de 22 de ani, dar în comunitate de 12 ani și mă mândresc cu rezultatul muncii mele, aducând în inimile copiilor dragostea de valorile artei muzicale. Anume prin arta muzicii la pian copiii au un nivel de pregătire și un larg diapazon de cunoștințe decât majoritatea copiilor din comunitate.”

Actualmente, urmărind activitatea care se petrece în bibliotecă, încă 6 copii au dorit să urmeze lecții de pian, ca mai apoi să participe la activitățile, care se vor petrece în comunitate și la nivel raional. Elevii se vor bucura de spațiul bibliotecii și de echipamentul informațional pe un timp îndelungat.

Text și imagini: **ION DORU**

MIRACULOS, FESTIVALUL „MALURILE PRUTULUI”

Cea de-a doua ediție a Festivalului „Malurile Prutului”, organizat de către Mitropolia Basarabiei, Episcopia Basarabiei de Sud, Consulatul General al României la Cahul, în parteneriat cu Consiliul Raional Cantemir, Serviciul Cultură și Turism, a readus publicul spectator din raionul Cantemir în magia cântecului popular pascal, al tradițiilor și obiceiurilor legate de Învierea Domnului Nostru, Iisus Hristos. Invitați de onoare la acest eveniment cultural de anvergură au fost Preasfințitul Antonie de Orhei, Excelența Sa, Consulul General al României la Cahul, Anca Corfu, fețe bisericești din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, Episcopia Basarabiei de Sud. În deschiderea Festivalului, vicarul Episcopiei Basarabiei de Sud, părintele Iulian Budescu a subliniat importanța deosebită a evenimentului, care, prin conservarea și promovarea cântecului popular pascal, al tradițiilor pascale menține vie legătura dintre generațiile creștine, în contextual Anului tineretului creștin-ortodox, apropiie cele două maluri de Prut. După binecuvântarea Preasfințitului Antonie de Orhei, în scenă și-a făcut apariția Corul „Laudamus” al seminarului Teologic „Episcop Melchisedec”, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, care a prezentat o gamă largă de melodii pascale de performanță. La fel a fost apreciată cu aplauze, ovații, buchete de flori și evoluarea ansamblului „Doina Covurlului” a Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, Galați, precum și a colectivelor folclorice „Glia” din s. Hănăseni, „Ciuleandra”, s. Șamalia, „Baștina”, s. Baimaclia, „Cimișirenii” din Cimișlia. Participanții s-au învrednicit de semne de grațitudine din partea Episcopiei Basarabiei de Sud, Consulatului General al României la Cahul, Serviciului Cultură din Cantemir.

LILIA STEGĂRESCU, Cercetător științific, Institutul de Filologie, AȘM

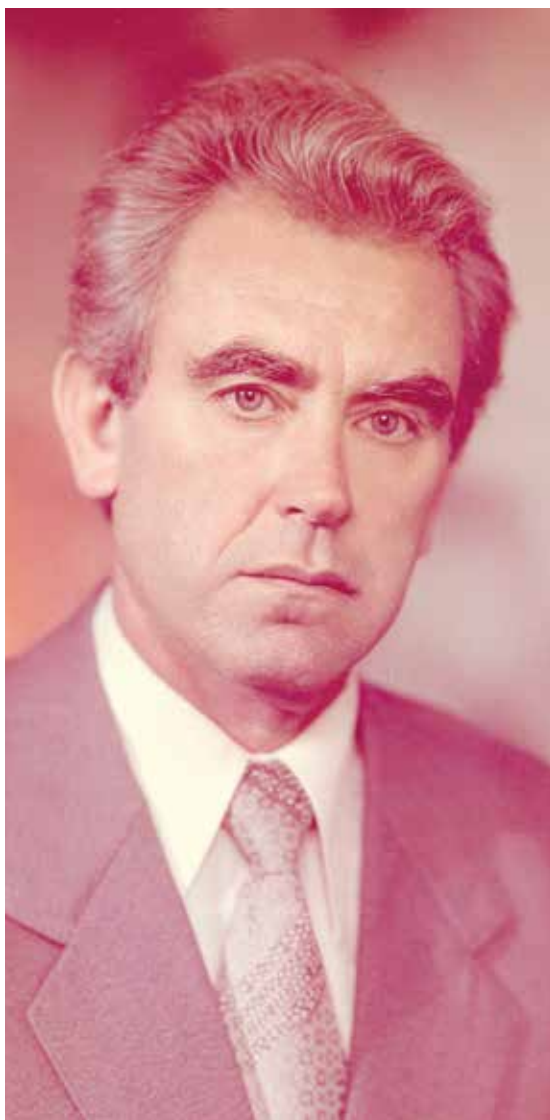
PROFIL ȘTIINȚIFIC

Anatol Eremia – 85 de ani

Anatol Eremia s-a născut la Cahul, la 3 iulie 1931, în familia profesorului de școală Ilie Eremia. A absolvit Școala medie nr.2 din Cahul în 1952. Studiile superioare și de specialitate și le-a făcut la Universitatea de Stat a Moldovei, Facultatea de Litere (1952-1957) și la Doctorantura din cadrul Institutului de Limbă și Literatură (1957-1960, actualmente Institutul de Filologie al AȘM).

Pentru onomastică a manifestat interes pe când era încă elev de școală și student la facultate. În școală, de fiecare dată când se întorcea din vacanța de vară, aducea cu el mai multe caiete cu texte folclorice și materiale onomastice, precum și mostre de vestigii arheologice (monede vechi, fragmente de ceramică etc.), colectate prin sate, de la bătrâni, adunate de pe câmpurile cahulene. Și astăzi obiectele de străveche cultură materială sunt expuse la Muzeul istoric din Cahul. Materialele de onomastică, glosarele numelor de locuri (lacuri, bălți, văi, dealuri, păduri, terenuri agricole) și repertoriile numelor de persoane (nume de familie, supranume, porecle), descrise și explicate etimologic, le publica în ziarele cahulene și în almanahul școlii „Orizontul”. Îndrumător și susținător în această activitate l-a avut pe profesorul de limbă și literatură română, scriitorul Leonid Șeptițchi.

Preocupările în onomastică le-a continuat la Universitate, unde, sub conducerea acad. Nicolae Corlăteanu, a realizat tezele de curs anuale și de licență, apoi și tezele de doctor și doctor habilitat în filologie. Dacă la început, în timpul cercetărilor de teren, se deplasa prin sate pe jos sau cu bicicleta (în toți acei anii, după spusele omagiatului, a „fărămat

Anatol Eremia, lingvist, specialist în onomastică (toponimie, antroponimie), doctor habilitat în filologie, profesor cercetător, coordonator de proiecte științifice la Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Republicii Moldova, autor a 25 de volume de carte (monografii, broșuri, dicționare, ghiduri normative și informative) și a peste 450 de studii și articole științifice. Distincții: Eminent al Învățământului Public (1981), Om Emerit al Republicii Moldova (2001), Ordinul Gloria Muncii (2015).

vreo trei vehicule cu două roți”), iar după ce a devenit colaborator științific la Academie a beneficiat de acum și de „mijloace de transport motorizate”.

A efectuat cercetări de teren timp de peste patru decenii. Și astăzi onomasticianul poate fi întâlnit prin sate, având același scop – colectarea și cercetarea numelor topice. A făcut anchete de teren în cca 2000 de localități, înregistrând și cartografiind întreaga microtoponimie locală, fixând în caietele sale de expediție (în număr de peste 200) și terminologia entopică regională, precum și antroponimia populară.

Arealul toponimic cercetat include satele și orașele din Republica Moldova (cca 1700), precum și așezările cu populație românească din regiunile limitrofe din Ucraina (Odesa, Vinița, Cernăuți). Materialele toponimice colectate pe teren, din graiul viu al populației, au fost completate cu informații din diferite surse documentare și arhivistice (hrisoave domnești, cronici, note de călătorie, catagrafii, hărți topografice etc.). Referindu-se la pasiunea și străduințele sale, colegii l-au supranumit *Neostoi-tul*. Un lucru este cert, A. Eremia a realizat o muncă titanică, fără seamăn până la el. Să cercetez pe teren, timp de peste patru decenii, întreaga onomastică a unui imens teritoriu, e un record, după cum susțin colegii săi, demn de atenția instituției *Guinness Word Records*.

Pe baza materialelor colectate pe teren și din documentele vechi, A. Eremia, împreună cu cercetătorii de echipă, au fondat la Institutului de Filologie prestigioasele tezaure onimice – *Fișierul toponimic general* și *Cartoteca terminologiei entopice*. Aceste

materiale servesc astăzi ca suport și dovezi documentare în soluționarea multor probleme cu caracter aplicativ-practic privind istoria localităților, vechimea, originea și corectitudinea numelor topice. Beneficiază de aceste informații instituțiile de stat, persoanele juridice și fizice, cetățenii de rând din orașe și sate.

Onomastica basarabeană însă nu a rămas doar fixată în fișiere și caiete de expediție. Principalele rezultate ale cercetării și-au găsit implementare în viață, fiind prezentate în 4 monografii, 5 broșuri de popularizare a științei, 6 dicționare și ghiduri normative, informative și bibliografice: *Nume de localități. Studiu de toponimie românească* (1970), *Contribuții la studiul formării cuvintelor în limba română* (1979), *Unitatea patrimoniului onomastic românesc* (2001), *Cahulul în timp și spațiu. Toponimie și istorie* (2007), *Graiul pământului* (1981), *Tainele numelor geografice* (1986), *Destinul cuvintelor* (1988), *Nume de persoane. Dicționar antropomic* (ed. I, 1964; ed. II, 1968; ed. III, 1974, în colaborare), *Onomastika. Bibliograficeskii spravocinik* (1984, în colaborare), *Dicționar geografic* (2005), *Dicționar de nume geografice* (2005), *Dicționar explicativ și etimologic de termeni geografici* (2006), *Dicționar geografic universal* (ed. I, 2008; ed. II, 2014), *Tezaurul toponimic românesc. Arealul Cantemir* (ed. I, 2015; ed. II, 2016), *Tezaurul toponimic românesc. Arealul Cahul* (2016) ș.a.

În anii Mișcării de renaștere naționale din Basarabia, A. Eremia s-a înrolat activ în lupta pentru redobândirea statalității limbii române și revenirea la grafia latină a limbii române. În calitate de membru al Comisiei interdepartamentale pentru studierea istoriei și a funcționării limbii române, în 1989, a prezentat în cadrul ședinței Prezidiului Sovietului Suprem al RSSM unul din rapoartele de bază în vederea legiferării limbii române ca limbă oficială a statului – *Reglementarea onomasticii naționale și introducerea în uzul practic a terminologiei științifice*. Ulterior, A. Eremia a participat la lucrările comisiilor republicane și municipale pentru reglementarea numelor de localități și a denumirilor de străzi din orașele și comunele din țară.

Concomitent, A. Eremia a participat la elaborarea normelor ortografice și de transcriere în alte limbi a numelor de persoane și a denumirilor geografice, a elaborat și a editat îndrumare și ghiduri onomastice, normative și informative: *Nomenclatorul localităților din Republica Moldova* (ed. I, 1996; ed. II, 2005), *Chișinău. Ghidul străzilor* (ed. I, 1993; ed. II, 2000), *Localitățile Republicii. Ghid informativ-documentar* (ed. I, 2008; ed. II, 2009, în colaborare), *Chișinău. Istorie și actualitate. Ghidul străzilor* (2012). Lingvistul toponimist este autorul textului monografiei-album *Chișinăul vechi și nou* (Editura Litera, 1998, 215 p., în limbile română, engleză și rusă).

Savantul lingvist a participat la elaborarea și editarea unor prestigioase lucrări enciclopedice: *Chișinău. Enciclopedie* (1997), *Dicționar enciclopedic ilustrat* (Editura Cartier, ed. I, 1999; ed. II, 2003), *Localitățile Republicii Moldova* (vol. I-XIII, 1999-2015). Este coautor și redactor a unor manuale de geografie și lucrări cartografice pentru școală (atlase, hărți). La facultățile de filologie, istorie și geografie ale instituțiilor de învățământ superior a predat cursurile teoretice și practice, *Derivatologia*, *Onomastica și normele limbii*, *Toponimia practică*.

A. Eremia a depus o muncă enormă în procesul de implementare a științei onomastice în uzul practic, de propagare a normelor ortografice privind scrierea numelor proprii românești. Sunt de amintit rubricile permanente susținute în presa periodică: *Restabilirea onomasticii naționale*, *Onomastica și normele limbii*, *Toponimie și istorie*, *Toponimie și geografie*, precum și emisiunile de radio și televizate: *În lumea cuvintelor*, *Grai matern*, *Orașele și satele noastre*, *Străzile Chișinăului*.

A. Eremia este bine cunoscut și apreciat de specialiștii onomasticieni din centrele științifice de peste hotare. În culegerile și revistele de specialitate a publicat numeroase studii și articole de toponimie și terminologie entopică (Moscova, Kiev, Sankt-Petersburg, Riga, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Târgoviște, Craiova). A participat cu rapoarte și comunicări la mai multe congrese și simpozioane de onomastică

organizate în țările europene: Elveția (Geneva), Germania (Frankfurt pe Main), România (București, Iași, Cluj-Napoca, Târgoviște, Baia Mare), Polonia (Cracovia), Ungaria (Budapesta).

În cadrul unor convenții de colaborare între Institutul de Filologie (Chișinău), Institutul de Lingvistică „I. Iordan – A. Rosetti” (București), Institutul de Filologie Română „A. Philippide” (Iași) și Universitatea „Dunărea de Jos” (Galați), A. Eremia a participat la mai multe proiecte de cercetare științifică. Împreună cu onomasticieni din Iași și Galați, a efectuat cercetări toponimice de teren în raioanele Cahul, Leova, Nisporeni (Republica Moldova) și în județele Iași, Suceava, Galați (România).

Cercetările onomastice ale omului de știință basarabean, în baza materialelor și informațiilor colectate prin anchete de teren și din diferite surse documentare și arhivistice, conduc la concluzii evidente: toponimia pruto-nistreană s-a format și a evoluat timp de veacuri și milenii, purtând amprentele diverselor epoci istorice; fondul ei principal îl constituie numele topice de origine românească, cuprinzând și elemente moștenite (indoeuropene, geto-dacice), precum și unități onimice preluate din limbile populațiilor conlocuitoare; nomenclatura topică zonală se încadrează sub toate aspectele în sistemul toponimic general românesc; aceleași particularități fizico-geografice și naturale, aceleași ocupații, obiceiuri și datini strămoșești au favorizat apariția acelorași tipuri și modele de nume topice în întreg spațiul populat de români.

Identitatea limbii române este confirmată, prin urmare și de identitatea toponimică, de unitatea patrimoniului onomastic românesc. Pentru a argumenta și a demonstra acest adevăr lingvistic și istoric, omagiatul nostru a activat pe tărâm onomastic timp de peste 50 de ani. Colegii și prietenii l-au admirat, îi sunt recunoscători pentru cele realizate și-i doresc mulți ani înainte, în plină sănătate, cu voie bună și succese.

LUCIA CĂPRIȚA, Casa de cultură, LIDIA DODIȚA, BP, s. Mihaileni

Festivalul „Covorul Național”

Covoarele țesute au fost considerate obiecte de patrimoniu încă din sec. XIX. Țesutul constituie una dintre marile descoperiri ale civilizației umane. Vechile covoare basarabene au o mare valoare estetică și culturală. Ele sunt apreciate în lumea întreagă pentru vechimea, varietatea și autenticitatea lor. Acum o sută de ani covoarele noastre au cucerit lumea întreagă.

În satul Mihaileni, r. Rîșcani, la 29 mai 2016 s-a petrecut ediția a II-a a Festivalului raional „Covorul Național”. Gazdă a fost Primăria Mihaileni, condusă de un bun gospodar, om cu inimă mare, promotor al valorilor naționale, dl Cecan Valerian.

Pentru pregătirea și desfășurarea cu succes a festivalului au fost propuse un șir de activități printre care: expediția în satul natal cu scopul identificării meșteritelor, a tipurilor și denumirilor de covoare, realizarea

panoului „Doamne și domnițe – bune meșterite”. Păstrătorii și valorificatorii de tradiții populare sunt copiii, ei au fost acei care cu mult drag „au răscolit” prin zestrea bunicilor ghidați de dna Căprița Lucia, profesoară de educație tehnologică din L. T. „E. Coșeriu”, s. Mihaileni, ea fiind inițiatorea acestor activități și promotoarea meșteșugurilor populare.

În cadrul festivalului au fost expuse lucrări ale meșterilor populari din localitatea gazdă cât și din satele raionului Rîșcani: Boroseni, Zăicani, Pîrjota, Aluniș, Vărătic, or. Costești. Participanți ai festivalului au fost și meșteri din raioanele Drochia, Dondușeni și Glodeni.

Întru susținerea meșterilor populari au venit colectivele folclorice din satele: Boroseni, Mihaileni, Costești, Pîrjota, Aluniș, Zăicani, Corlăteni, cât și din s. Ustia r. Glodeni, s. Ochiul- Alb r. Drochia.

Oaspeții de onoare ai festivalului au fost: Decusarî D. – Ministerul Culturii, Garbuz Emilia – șef al Secției Cultură r. Rîșcani, Zamurdac Galina – vicepreședintele raionului Rîșcani.

Pentru valorificarea continuă a tradițiilor populare festivalul va aștepta cu mult drag și alți participanți pasionați de arta covorului național.

NADEJDA CUCU, regizor

Duminică la noi în sat

...Prispa casei parintesti. Nucul de la poarta. Satul cu microlumea sa aparte, cu canoanele lui spirituale, cu felul sau de a vedea lumea, cu galeria de interpreti talentati, nu prea mare, dar ei sint sufletul satului, Zestrea poporului, moștenita din tată în fiu, păstrată cu sfințenie, reânoită și îmbogățită de urmași, ajunsă curată și sfântă până la noi.

Această bogatie a ajuns să subzisteze și în casele oamenilor din satele Cihoreni, Slobozia-Hodorogea, Biești. Asa cum fiecare dintre noi avem ducem dorul sârbătorilor de suflet, la Duminica Mari în centrul satului Biești a avut loc activitatea culturala sub genericul „La prispa casei parintesti”.

De dimineata la Biserica Sf. Nicolae s-a oficiat slujba creștinească. Necătând la ploaia torențială din ajun la amează lume de pe lume s-a aliniat pe șesul satului la competiții sportive, care au stârnit veselie, curaj pentru un mod sănătos de viață, demnitate și mândrie.

Țin să mulțumesc din suflet tuturor celor care au participat și au dovedit un adevăr: omul sfințește locul.

Vorbeam de prispa casei părintești, de nucul de la poartă, de care cu cea mai trainică fibră sufletească ne sunt legate cele mai durabile amintiri ce nu aparțin uitării. Dupa orele 16-00 ne-am oprit puțin din goana zilnica întorcându-ne cu gindul la vechile datini, la tradiții, la

zester neamului, la oamenii comunei Biești. I-am vorbit cu un cuvânt bun, cu un cântec, cu mândrie deosebită...

..Casa Mare. Covoare multicolore, prosoape, laița împodobită cu țoluri din lână, țesute de o mână harnică, teancul de perne brodate iscusit. O masă doldoră cu bunătați: sarmale împletite cu frunză de vie. Placinte cu ciapa verde și mărar, cireșe, pâine coaptă în cuptor, aghiasmă și busuioc, năfură. Pe jos, la icoană - iarba și corovatic. Frunzarii, ce atârnav la streășina casei au dat sărbătorii un colorit aparte, ceva divin, tainic. Oamenii au venit la sărbătoare cu sufletul deschis, cu inima plină. Gospodarii de casă au întâmpinat oaspeții de onoare, omagiați la cei 50 și 25 ani de căsătorie. Au fost de toate: flori, emoții, lacrimi de bucurie, cuvinte pline de sănătate și recunoștință. Cuplurile frumoase din marea familie a comunei Biești au fost omagiate cu cadouri din partea APL.

Nu au lipsit nici interpreții satului, cărora le mulțumesc din suflet pentru colaborare. A încununat acesta sărbătoare și artiști profesioniști.

Dragă cititorule, nu am dat nici un nume în acest articol, deoarece mi-ar trebui multe pagini. Fiecare cetățian, de la mic la mare și-au adus contribuția la aceasta sărbătoare cu prezența, cu gânduri bune și luminoase, asemenea Duminicii Mari, care în fiecare an țese un covor al înțelepciunii, al divinității, dându-i un aspect frumos și tainic

MARIANA COCIERU, Institutul de Filologie al AȘM

ZINAIDA BOLBOCEANU – VOCEA DE AUR A MUZICII AUTOHTONE

În luna februarie, 2016, Proiectul Național *Arhiva de voci*, implementat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în colaborare cu Institutul de Filologie al AȘM, a avut-o în calitate de invitat pe interpreta de muzică populară Zinaida Bolboceanu. Protagonista, o doamnă frumoasă la chip și la suflet, cu o voce inconfundabilă, ne-a cucerit de la prima vedere și audiere, cu timbrul deosebit și gustul estetic subtil, cizelat de lumea artiștilor plastici, căreia îi aparține în egală măsură. S-a născut la 3 iulie 1959 în comuna Opaci, județul Căușeni, localitate cu tradiții perene, cu oameni harnici și gospodari, atestat conform surselor documentare în anul 1670.

Și-a făcut studiile la școala primară din Opaci (1966-1970) în clasa învățătoarei Elena Mihailovna Plaiu, care a descoperit în proaspăta școlăriță un talent promițător. În acest fel, vocea Zinei a devenit nelipsită de la toate activitățile extrașcolare, manifestările culturale ale localității, precum și în cadrul Horei satului, fiind pasionată de creația folclorică. Cu multă satisfacție își amintește de primul cântec învățat la 5 ani (*Cât e soarele de sus*), pe care îi plăcea să-l interpreteze cu voce tare, urcându-se într-un copac de „șorcoji” din ogradă. În cadrul interviului am aflat că harul pentru muzică și pictură le-a moștenit îndeosebi de la tata, care, pe lângă talentul muzical, era foarte iscusit la pictat cai: „tatăl meu și cânta frumos, și desena frumos, <...> în genere, tata a fost un bărbat talentat, dar nu a mers la învățătură pentru că a crescut într-o familie săracă <...>, tatăl lui a

decedat foarte devreme și erau foarte mulți copii, ar fi putut să meargă să învețe, <...> rămânând să o ajute pe mama la creșterea celor 5 frați”.

Tata îi persistă în memorie și prin cântecul *La fântâna grecului*. Nelipsite din repertoriul părinților, atât în zile de sărbătoare, cât și în momente de relaxare, erau lucrările: *Spune-mi, mândro, vorbă clară; Ș-asară te-am așteptat, măi Ghiță; Mărioară, Mărioară; Mărioară de la munte* etc.

După absolvirea școlii primare, mama hotărăște să o înscrie în anul 1970 la Școala Republicană de Arte Plastice pentru copii (Liceul de Arte Plastice „Igor Vieru”). Ulterior, în 1975, susține examenele de intrare la Colegiul Republican de Arte Plastice „I. Repin”, catedra *Pictură și pedagogie*. În perioada studiilor la școala de pictură continuă să se preocupe și de muzică, de aceea în anul 1970 devine solistă a corului de copii „Mugurel”, apoi din 1973 a Studioului muzical-coral „Lia-Ciocârlia” (care inițial s-a numit „Cutezătorii”), fondate de maestrul Eugen Mamot, unde cântă până în 1979.

După un an de la finalizarea colegiului, se angajează în calitate de profesor de pictură la Școala Raională de Arte Plastice pentru Copii din Briceni. Tot în această perioadă este solistă a tarafului din satul Colicăuți (Briceni), baștina soțului ei, pictorul Dumitru Bolboceanu. În 1984 lucrează la Grădinița de copii din comuna Cojușna, raionul Strășeni, și solistă în Ansamblul folcloric „Poienița” din localitate (1984-1997). Concomitent este vocalistă a Ansamblului „Mărțișor” din Chișinău. Peste doi ani, în 1986, la vârsta de 27 ani, se hotărăște să meargă pe făgașul profesionist al artei muzicale și susține examenele de înmatriculare la Conservatorul de Stat din Moldova, catedra *Folclor, secția Canto-popular și pedagogie*, devenind membră a Ansamblului folcloric „Țărăncuța” aceleași instituții (1987-1994). Peste un an debutează la TV Moldova în cadrul programului cultural *Tinere talente*. După obținerea licenței, în 1991 este angajată lector la catedra respectivă, activând aici până în 1994.

Din 1989 este solistă în Orchestra profesionistă „Busuioc Moldovenesc” (1989-1997); apoi – la Teatrul etnofolcloric „Ion Creangă” (1993-1995). În 1995 inițiază proiectul muzical Grupul folcloric „Ethnos”, fiind fondator și director artistic al acestuia (1995-2001). În 1996 participă la realizarea filmului muzical „ETHNOS” la TVM. Peste un an este angajată colaborator științific la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală (1997-2001). Din 1999 până în 2001 este lector superior și șef secție *Canto popular* la catedra *Folclor* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice. În 2000 este invitată să realizeze un film muzical la postul de televiziune TVR1 din România. În același an îi este conferit Premiul „Ethnos” pentru valorificare și autenticitatea cântecului folcloric promovat. În 2002 pleacă în Grecia, unde activează cu succes în Liga culturală *Balcania*, în

cadru care susține numeroase recitaluri muzicale. În perioada 2006-2010 este solista Ansamblului folcloric „Busuiocul” din Bacău (România). Pe tot parcursul activității sale, interpretează în calitate de cadru didactic și instruit și lansat numeroși tineri pasionați de arta vocală populară. Evocatoare în acest sens sunt premiile obținute de către învățăcei la diferite festivaluri de muzică populară pentru copii. Începând cu anul 2011 este conferențiar interimar la Academia de Muzică, Teatru și Artă Plastică. În același an i se conferă titlul de Artist al Poporului. Cu această ocazie susține la Filarmonică Națională „Serghei Lunchevici” din Chișinău un recital consacrat celor 25 de ani de activitate artistică (2011). Anul acesta interpretează face 30 de ani de creație, moment

ce o motivează și mai mult să muncească la înveșnicirea experienței acumulate în cadrul cercetărilor etnofolclorice de teren, pentru a fi de folos și în continuare la instruirea tinerei generații interesată de tezaurul cultural moștenit de la strămoși.

La acest ceas aniversar îi urăm remarcabilei interprete Zinaida Bolboceanu și soțului ei, Dumitru Bolboceanu, președintele Uniunii Artiștilor Plastici din Republica Moldova (născut la 8 iulie 1960), realizări prodigioase în continuare, predilecție și abnegație pentru patrimoniul cultural românesc, forțe la educarea tinerei generații în spiritul gustului estetic vivace pentru valorile noastre naționale.

LA MULȚI ANI, DISTINSĂ DOAMNĂ!

VITALE LOZOVAN, directorul Școlii de muzică pentru copii din or. Drochia

Concursul „Victor Paterău”, ediția a XVI-a

Marele compozitor George Enescu spunea: „Arta nu poate propăși acolo, unde este ură și opresiune. Sufletul omenesc nu se poate dărui decât în pace”

Referindu-ne la istoria și arta sunetelor, trebuie să spunem că, indiferent de coordonatele geografice ori sistemele sociale care le-au marcat, omul s-a bucurat întotdeauna de acest dar neprețuit pe care îl reprezintă muzica.

Și noi foarte bine conștientizăm că anume profesorii instituțiilor de învățământ artistic, a școlilor de muzică și artă, contribuie la dezvoltarea gustului și dragostei față de muzică și la atragerea cât mai multor elevi în acest univers fără egal.

Activitatea desfășurată la Drochia, la sfârșitul lunii mai – Concursul Internațional de interpretare muzicală, vocal instrumentală, ajuns la ediția a XVI-a în memoria regretatului muzician Victor Paterău, vorbește a căta oară despre un proces activ al manifestării muncii profesorilor și discipolilor.

Prima ediție a concursului a avut loc la 26 martie 1995, cu genericul „Speranțele muzicii naționale”. Au participat tineri interpreți-instrumentiști de la școlile din Ocnița, Dondușeni, Soroca, Glodeni, Rîșcani, Drochia și Sofia.

Dar deja la a II-a ediție, concursul devine internațional, participă concurenți din România și Ucraina.

Menționăm că acest Concurs Internațional a fost susținut de către Consiliul raional și primăria orașului

Drochia. Pe această cale mulțumim dlui președinte Vasile Grădinaru, dnei primar Nina Cereteu și șefului Secției cultură dlui Petru Ababei, or, acest concurs prin caracterul său competitiv, impulsionează activitatea instituțiilor muzicale invitate.

Dorința de a participa la concurs sporește interesul, străduința, eforturile atât ale copiilor, cât și profesorilor de a-și manifesta plener aptitudinile, talentul etc. Credem că nu în zădar acest concurs prestigios are o rezonanță atât de evidentă. Anul acesta au fost prezenți mai bine de 120 de elevi din 20 de școli de muzică, de arte și licee din țară cât și de peste Prut.

În juriu au fost invitați oameni versați în materie de artă muzicală și imparțiali: Gheorghe Nicolaescu, șeful Cabinetului metodic al Ministerului Culturii din Republica Moldova, președintele juriului; Margarita Tețea, doctor conferențiar universitar USARB, Maestru în Arte; Nicolae Boldescu, profesor, instrumente aerofone, Colegiul Republican „Ștefan Neaga”, Chișinău; Tudor Jecov, profesor, Colegiul de Muzică și Pedagogie, or. Bălți; Nona Vizir, șef Catedră Pian, Colegiul „Ștefan Neaga”, or. Chișinău; Liliana Bobeică, șef Catedră Instrumente cu corzi, Colegiul „Ștefan Neaga”, or. Chișinău; Marina Cosumov, doctor în științe pedagogice, lector universitar USARB; Daniela Bodorin, director, Școala de Arte din or. Ialoveni.

Confirm cu mândrie că grație și acestui concurs înfloresc speranțele muzicii naționale. Cei mai buni din cei mai buni participanți s-au învrednicit cu Diplome de Laureat, Diplome de Participare, Mențiuni, premii în bani.

Ținem să mulțumim profesorilor și corepetitorilor care au muncit enorm pentru a cuceri simpatia juriului, elevilor participanți pentru efort și străduință și tuturor celor care au dat dovadă de discernământ riguros și atitudine conștiințioasă. Mulțumim comitetului de organizare pentru buna desfășurare a concursului și juriului pentru aprecierea obiectivă și imparțială.

„Aventura” pentru muzică nu are nici început, nici sfârșit..., sperăm să ne întâlnim și la următoarele ediții ale concursului internațional ce poartă numele „Omului Cetății” cum îl numeau semenii săi - Victor Paterău.

DOAMNE AJUTĂ!

UN AN FĂRĂ ETNOLOGUL NICOLAE BĂIEȘU

Nu demult, la 7 iunie, s-a împlinit un an de la plecarea din viață a distinsului om de știință, doctorului habilitat în filologie, membrului Uniunii Scriitorilor, profesorului universitar Nicolae Băieșu.

Pentru a-i cinste memoria, cu această ocazie feciorul folcloristului, dl Aurel Băieșu a organizat la cafe-neaua Uniunii Scriitorilor o frumoasă masă de pomenire a tatălui său, la care au fost prezenți colegi, prieteni, discipoli și rude ale regretatului savant și pedagog.

S-a vorbit cu mult suflet și căldură despre cercetătorul și omul Nicolae Băieșu, s-au depănat amintiri, s-au spus impresionante cuvinte de apreciere și recunoștință pentru ceea ce a realizat.

Menționăm că Nicolae Băieșu – personalitate marcantă a etnologiei românești din Basarabia – a fost un mare îndrăgostit de folclor, de creația populară în genere și un slujitor devotat al ei.

Temele principale ale cercetătorului pe parcursul fructuoasei sale activități științifice au fost: poezia obiceiurilor calendarice, folclorul copiilor, istoria folcloristicii și sărbătorile creștine.

În cei peste 53 de ani de muncă neîntreruptă la Academia de Științe a Moldovei N. Băieșu a publicat circa 800 de lucrări, inclusiv peste 30 de cărți (o parte în colaborare), vreo 150 de studii, recenzii, cronici în culegeri colective, reviste de profil, enciclopedii ș. a., aproape 600 de articole de popularizare a științei în

ziare, reviste, calendare ș. a.

Printre lucrările mai importante ale cercetătorului se numără: „Folclor moldovenesc. Bibliografie (1924-1967)”, Chișinău, 1968; „Poezia populară moldovenească a obiceiurilor de Anul Nou” (1972), „Rolul educativ al folclorului copiilor” (în limba rusă), 1980; „Sărbători domnești”, Vol. I (2004), vol. II (2007); „Tradiții etnofolclorice ale sărbătorilor de iarnă” (2008); „Obiceiurile și folclorul sărbătorilor de iarnă”, Vol. I, II (2014) ș. a.

Nicolae Băieșu este alcătuitor a două volume din seria „Creația populară moldovenească” – „Poezia obiceiurilor calendarice” (1975) și „Folclorul copiilor” (1978), a două colecții din seria „Mărgăritare” – „De-a mijatca” (1982), „Să trăiți, să-nfloriți” (1984) și a opt culegeri (în colaborare) din seria editării folclorului pe zone etnografice (1973-2009): „Folclor din părțile Codrilor” (1973), „Folclor din Bugheac” (1982), „Folclor din nordul Moldovei” (1983), „Folclor din stepa Bălților” (1986), „Folclor din câmpia Sorociei” (1989), „Folclor din Țara fagilor” (1993), „Cât îi Maramureșul...” (1993), „Folclor de la est de Nistru, de Bug, din nordul Caucazului”, Vol. I (2007), Vol. II (2009).

Prin alcătuirea și editarea unui șir de cărți pentru preșcolari și elevi – „Păcală și Tândală” (în colaborare), 1967, „Ineluș – învârtecuș” (în colaborare), 1969, „Alfabet folcloric” (1981, 1987), „Huța-huța cu căruța” (1985), „Arici, pogonici” (1990), „Coșel cu gâtul gol” (1991), „Să crești mare, pui de om” (1991), „Vine moșul de la vie” (1991) Nicolae Băieșu a apropiat considerabil folclorul de copii și copiii de folclor.

Mai mult decât atât, folcloristul a fost un colaborator activ al tuturor ziarelor și revistelor pentru copii din republică.

Împreună cu alți colegi de sector sau cu studenți, pe parcursul a câteva decenii a cutreierat sute de sate din republică și din afara ei, adunând cu grijă și depunând la păstrare în Arhiva AȘM o mulțime de diverse și valoroase materiale folclorice. Ba mai mult, a chemat și încurajat și cititorii să culeagă folclor din localitățile în care locuiesc.

În paralel cu munca științifică, a activat mai mulți ani și în unele instituții de învățământ superior din republică.

În repetate rânduri a fost președinte al comisiilor de stat la examenele de licență, a predat cursuri la Facultățile de Filologie ale USM, UPS „Ion Creangă”, UST (cu sediul la Chișinău), a fost conducător al practicii folclorice a studenților, a condus teze de licență și masterat.

A pregătit o serie de doctori în științe.

A participat cu peste 50 de comunicări la diferite conferințe științifice naționale și internaționale.

A fost președinte al Consiliului științific specializat pentru conferirea gradelor de doctor și doctor habilitat în filologie, specialitatea „Folcloristică”, în cadrul instituției de profil a AȘM, membru al Comisiei de experți în domeniul literaturii și folclorului a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare din Republica Moldova, membru al Consiliului științific al institutului, membru al colegiilor de redacție ale unor reviste ș. a.

Ca specialist, a avut mai multe luări de cuvânt la radio și televiziune.

A fost președinte sau membru al juriilor la mai multe concursuri și festivaluri folclorice.

Ultimul studiu de proporții la care lucra savantul (din păcate, rămas neterminat) era „Obiceiurile și folclorul sărbătorilor de primăvară, vară și toamnă”.

Munca fructuoasă a neobositului etnolog a fost înalt apreciată de către mai multe personalități (acad. V. Gațac, N. Corlăteanu, H. Corbu, C. Popovici, M. Dolgan, Gr. Bostan, m.c. N. Bilețchi, dr. hab. I. Ciocanu, doctorii I. Datcu, T. Colac, I. Cuceu, A. Hâncu, I. Hâncu, I. Bejenaru ș. a.).

Dar cel mai mult respect pentru multe dintre lucrările sale credem că l-a avut din partea cititorului de rând.

Simpleu, înțelept, liniștit, foarte muncitor, onest, modest, omenos, bun coleg, familist, gospodar, cetățean – așa a fost și așa ne va rămâne în memorie pentru toată viața remarcabilul etnolog Nicolae Băieșu.

LIUSEA URSACHI, șef BP Cetireni, Ungheni

La izvoarele înțelepciunii

Ionel Teodoreanu - un nume cunoscut în literatura română și puțin cunoscut publicului larg din Moldova. Cu regret zic, că până anul acesta cunoșteam foarte puțin acest „poet în proză” cum îl numea Garabet Ibrăileanu. Citisem romanul „Lorelei”, care a apărut în bibliotecă prin anii 90, mi-a plăcut enorm și atât. Anul acesta, datorită concursului literar „La izvoarele înțelepciunii”, ajuns la a XXVI ediție, dedicat „eternului adolescent” Ionel Teodoreanu, am cunoscut mai îndeaproape viața și opera acestui scriitor. Îmi pare foarte rău că în copilărie n-am citit frumoasa operă a scriitorului, chiar nici nu era cu putință - cartea Măriei Sale nici nu exista la noi, în bibliotecile Moldovei. Abia acum am aflat că scriitorul din 1944 a fost condamnat de către regimul comunist la marginalizare profesională, editorială și socială, fiind socotit reacționar.

Am citit cu sufletul la gură volumul „În casa bunicilor”, „Ulița copilăriei”, „La Medeleni”, eram curioasă să aflu despre care Medeleni este vorba și în final am descoperit un scriitor și un stil diferit ce nu l-am mai întâlnit vre-o dată, o operă aparte, de o frumusețe rară, distinctă pe care nu o poți confunda cu alta, plină de mister

și metafore, un scriitor care a vorbit despre copilărie și adolescență ca nimeni altul. Mi-am regăsit copilăria și adolescența pierdută în trecerea timpului, mi-am revăzut bunicii rămași și ei demult în veșnicie.

Te îndemn și pe tine, iubit cititor, apleacă-te asupra operei scriitorului și n-o să regreti niciodată orele petrecute în compania eroilor lui Teodoreanu.

La data de 11 mai la Biblioteca Publică Raională din Ungheni a avut loc etapa raională a concursului „La izvoarele înțelepciunii”, unde Biblioteca Publică Cetireni a fost reprezentată de două eleve de la Gimnaziul Cetireni - Rodica Stratulat și Marina Dumitraș, care s-au întors acasă cu locul III și mențiune consecutiv. Fetele au dat dovadă de cunoștințe temeinice în asaltarea redutelor vieții, activității și operei scriitorului Ionel Teodoreanu. La concurs au fost prezenți peste 40 de participanți din satele și orașul Ungheni și dacă cei de la Cetireni s-au clasat pe locul III.

Mulțumesc mult fetelor!

Ați reprezentat cu demnitate școala, biblioteca și de ce nu și satul!

SOFIA RĂILEANU, bibliotecară s. Borogani, Leova

MEMORIE veșnică eroilor

E primăvară... E luna mai. Albul orbitor al florilor de măr și de cireș, albastrul cerului înalt, șoapta izvorului și trilul păsărilor ne aduc dovada înnoirii și primenirii cu care natura ne încântă ochiul și sufletul.

Puțini însă au mai rămas, în ultimul timp, din cei care știu, că pacea și liniștea pe care le avem astăzi le-o datorăm bunicilor și străbunicilor noștri. Ei sunt cei care au răspuns la chemarea Patriei. Au luptat pe front, în spatele frontului, au îndurat grozăviile războiului, oprind cu pieptul gloanțele îndreptate spre casa părintească, și-au apărat baștina până la ultima suflare, dând dovadă de curaj și eroism fără de seamă.

Cinstirea eroilor constituie obligația morală a noastră, a tuturor. Numele lor trebuie rostit ca o rugă, pentru că eroii neamului sunt argumentele libertății și demnității noastre.

La Borogani, Leova Ziua Victoriei a fost marcată în data de 6 mai, deoarece evenimentul propriu zis coincidea cu Paștele Blajinilor (9mai) sărbătoare careia borogănenii i-au dat prioritate.

A fost organizat un miting de comemorare cu prilejul a 71 ani de la capitularea celui de-al doilea război mondial. Doamna primar a ținut un discurs prin care a manifestat recunoștința în numele beneficiarilor păcii, pentru sacrificiul imens celor care și-au jertfit ce au avut

mai scump – Viața, pentru binele urmașilor. Cu cuvinte de adâncă recunoștință și mulțumiri tuturor eroilor au venit și consilierii locali ai satului Borogani. Asistența a ținut un minut de reculegere în memoria celor căzuți la datorie, apoi s-au depus flori la monumentul eroilor.

Utilizatorii Bibliotecii au venit în fața veteranilor cu un recital de poezie „Memorie veșnică eroilor”.

Iar stropii deși de ploaie, simbolizau lacrimile Cerului în această zi de pomenire a celor ce sunt cât și a celor ce astăzi numai sunt.

TATIANA MATVEEV, șef BP Antonești, Ștefan-Vodă

Hramul satului Antonești — de Sf. Nicolae

Hramul satului Antonești, r. Ștefan-Vodă, este sărbătorit de **sf. Nicolae**, odată în an, păstrând tradițiile și obiceiurile specifice localității.

Anul curent, Hramul a început cu Sfânta Liturghie, după care a urmat deschiderea sezonului sportiv, realizat cu aportul I.P. Gimnaziului „M. Eminescu”, estafeta a fost preluată de către reprezentanții Căminului cultural și a Bibliotecii Publice Antonești care au propus un program, bine organizat, cu mai multe capitole.

Concursul Ghicitorilor a deschis sărbătoarea și a provocat bucurie copiilor cu micile cadouri din partea I.I. „Fiola”. Apoi au fost menționați cu diplomă și cadou de preț „**Cel mai în vîrstă Nicolae**” (Malancea Nicolae I.) și „**Cel mai fraged Nicolae**” (Lesnic Nicolae R.) din sat.

Scenariul propus oglindea file din istoria satului și era împodobit cu cântece, șcenete, dansuri populare și moderne. Tot în cadrul programului a fost organizată „**Tombola lui Nicolae**”, care avea menirea de a aduna sătenii la sărbătoare și a-i bucura cu premii oferite de

către agenții economici locali: S.R.L. „Antonești Agro”, I.I. „Fiola”, I.I. „Chirilova Ecaterina”, I.I. „Sergiu Mocanu”, I.I. „Ana Spînu”, SRL „Vitarina Prim” I.M. „Emelru” S.R.L., SRL P.P.D. și C.M.C. G.Ț. „Steleana”, și G.Ț. „Malancea Alexandru”.

Darurile tombolei au fost axate pe produse alimentare și chimice, cereale, păsări și animale domestice, super premiul fiind un purceluș acordat din partea G.Ț. „Steleana”. Le mulțumim tuturor care n-au rămas în umbra și au creat o adevărată atmosferă de sărbătoare cu explozii de emoții neuitate.

A mai fost organizat concursul „**Eu și familia mea**”, unde au participat trei familii: **Palanciuc, Spînu și Meșteșug** — oameni buni și gospodari, care au fost evaluați de către oaspeții doamnele **Valentina Uța și Maria Romanciuc de la DCTST**. La încheierea activității a fost înmănat super premiul, după care a urmat **Hora satului**.

A fost o zi încărcată cu emoții pozitive, surprize, premii și multă veselie.

ALEXANDRU COCETOV, profesor, or. Briceni

Cu trompeta în lumea notelor aerofone

ISTORIA FANFAREI ȘCOLII DE MUZICĂ DIN BRICENI ȘI A DOMNULUI ION BÎRSAN

Având o istorie amplă, cu multe activități: concerte, festivaluri ... 40 de ani în urmă, Școala de Muzică din Briceni a dat naștere Fanfarei care de la bun început și până în prezent este condusă de profesorul Ion Bîrsan.

Istoria. Cu o mare dorință și inițiativă, profesorul de trompetă, Ion Bîrsan, în luna septembrie a anului de studii 1975-1976, fondează pe lângă Școala de Muzică pentru copii, o fanfară, alcătuit din elevi, care abea au pășit pragul instituției respective. De la început, cum remarcă însuș profesorul: „a fost foarte dificil să începi și să faci ceea, ce nu ai făcut niciodată, dar, având colegi care mă susțineau și mă încurajau, am mers mai depar-

te, crescând și dezvoltând fanfara de la un grup mic (5-6 elevi) la o armată întregă”.

Pe parcursul a 40 de ani, în fanfară au participat peste 500 de elevi. Aceasta vorbește despre faptul, că profesorul a lucrat neconținut, chiar dacă, în unele momente era foarte dificil, când nu se plăteau concertele și concursurile organizate de profesorii școlii de muzică, „am lucrat fără plată, având o normă plină de ore 18 ore plătită, restul trebuia să faci din contul personal și a elevilor, firește, dacă acceptau și părinții lor”, menționează profesorul.

Activitatea Fanfarei s-a extins prin țară și nu numai. Participând la diferite concursuri și festivaluri de rang raional, republican (Chișinău, Soroca, Bălți, Edineț, Sîngerei etc.) și peste hotare. Evoluând împreună cu maeștrii muzicii și a artei teatrale din Teatrul de Operă și Balet „Maria Bieșu” (Chișinău), Palatul Național „Nicolae Sulac” (Chișinău) și altele. Ducând faima și obiceiurile de la nordul republicii, Fanfara Școlii de muzică a dat dovadă de înaltă pregătire și responsabilitate, opținând locuri de frunte - medalii, premii și diplome.

Destinul elevilor. Totul ce făcea profesorul Bîrsan, era implantarea muzicii în inimile copiilor. O bună parte din ei au devenit lăutari: Chitic Ion, Mîrza Veceslav, Cioclea Iurii, Vineatinschi Serghei, Dodu Vasile, Rusu Serghei, Grossu Iurii etc. Alții își prelungesc activitatea

în *Orchestra Prezidențială*: Patrașca Ion, Lavric Ruslan, Ambros Vadim; în *Orchestra de muzică populară Joc*: Tihoniac Victor; în *Orchestra Organelor Interne*: Lungu Valerian etc.

Prima fanfară. Primii, care au început activitatea muzicală cu tânărul profesor (în prima fanfară făceau parte 24 persoane), nu au părăsit muzică nici peste 40 de ani. Frații Dodu Pavel, Ion și Vasile, Matcazii Valerii, Chicaroș Alexandru, Mîrza Veaceslav, Gavrișuic Constantin, Oloerii Ion etc. își continuă și azi activitatea iubită.

Simion Banciu, managerul Școlii de Muzică pentru copii din or. Briceni menționa: „Ne cunoaștem de prin anii '70. Pe atunci dl Bîrsan dansa (este vorba de un mic cerc de dansuri pe care personal îl conducea). Activa și la Școala de Muzică pentru copii din Briceni. Era șef de studii și profesor. După dl Lavric (care ocupa pe atunci funcția de director) a fost numit director dl Bîrsan. A început imediat să conducă fanfara. Ce ține de meseria lui: e un profesor foarte bun cu o valoare importantă în școală. Cu colegii se împacă de mirare. E stimat. Onorat. Susținut. Căci dânsul este pilonul Catedrei Instrumente aerofone. Și, dacă mă întrebați care e părerea mea despre dânsul și fanfara? Vă spun: dacă n-ar fi dl Bîrsan, n-ar exista nici fanfara.

Un alt coleg de la Școala de Muzică, dl **Emilian Oală**, spunea: „ca om e o personalitate formată integral, cu răspundere față de munca pe care o prestează, având o seriozitate și dedicație deplină. A lucrat mult în calitate de director. Cercetând și analizând colectivele școlii cu mare atenție și vocație, care participau la toate festivalurile și evenimentele din raion și republică. În calitate de conducător al fanfarei, a dus și duce multe greutateți, chiar și în zilele noastre. Când copiii nu prea vor să se ocupe, lipsesc de la lecții, dar, nu știu cum, dânsul îi motivează să vină, să cânte, să-și procure instrumente ș.a. Eu aș spune că: e un fanat al muzicii. Dar, ce ține de caracterul lui: e un om bun, nu se mânie, nu se războacă, iar când cineva are nevoie sare în ajutor”.

„Nimeni nu pune la îndoială faptul că dl Ion Bîrsan și-a găsit locul anume la Școala de Muzică de copii din Briceni și în Fanfară, vorba versului: „locului se ține,/ cum a fost, așa rămâne”, pentru că, timp de 40 de ani, s-a dedicat trup și suflet instituției în care muncește, și mai ales fanfarei ca un bun maestru a lumii notelor aerofone.

Ca un profesionist de excepție a dat dovadă de responsabilitate nemaipomenită, disciplină, respect și dragoste. Într-adevăr, e un om emoțional și sincer. Apreciază munca și dedicația copiilor, îi iubește ca o mamă. Așa om ca dânsul în școală, nu este. El e unicul în felul său, firește, cum și fiecare personalitate”, menționează lucrătorii **Secției Cultură** a raionului Briceni, în frunte cu Ilie Zagoricuic.

Într-adevăr, asemenea proverbului: „Muzică, tu ești tovarășul meu de zi și de noapte, la durere și la fericire. Tu ești apa răcoritoare în pustiul vieții mele” (Atul Prasad Sen: Poezii), și pentru

Ion Bîrsan, „Om cu Literă Mare” (cuvintele șefului Casei de cultură din Briceni, Serghei Vineatinschii) este muzica, tovarăș la durere și la fericire; apa răcoritoare în pustiul vieții lui.

Colectivul Școlii de Muzică pentru copii din or. Briceni, în frunte cu managerul Simion Banciu, aduce sincere mulțumiri și felicitări acestui maestru al muzicii, care, cu generozitate sufletească proprie iubitor de artă și muzică, a făcut posibilă apariția Fanfarei în încinta Școlii de Muzică din Briceni 40 de ani în urmă.

SIMBOLISTICA LUMÂNĂRII ÎN CADRUL CEREMONIALULUI NUPTIAL ȘI POSTNUPTIAL

Românul consideră că, asemenea nașterii și morții, nunta sau cununia simbolizează o Taină Sfântă, care oferă un prilej de bucurie și se săvârșește în zilele de sărbătoare după Sfânta Liturghie. Spre deosebire de naștere, socotită drept primii pași făcuți pe cărarea nevădită a vieții, și moarte – fenomen cu multe semne de întrebare adresate tuturor civilizațiilor pentru a descoperi ce se petrece după aceasta, dar apreciat ca amurgul vieții, nunta simbolizează cel mai fericit și de răspundere moment din viața omului. „Nunta sau Cununia este Taina sfântă în care mirele și mireasa primesc, prin rugăciunile preotului, harul lui Dumnezeu care binecuvăntează și întărește însoțirea și unirea lor” [1, p. 81]. Martor ocular al ritualurilor practicate de către om în diverse solemnități de trecere din viața lui reflectate și de ceremonialul nuptial este *lumânarea* – simbolul unității ce contribuie la realizarea unei vieți specifice de cuplu prin contopirea într-un tot întreg a celor două *destine*. *Simbolismul destinului* ține nemijlocit de felul de a fi și de intențiile pe viitor ale cuplului, de nivelul educației și conștiinței lor. *Destinul* simbolizează un program care ilucidă partea *spirituală* a tinerilor căsătoriți, unde se regăsește trecutul și prezentul unui viitor ales de cuplu drept calea benefică pentru evoluția lui. *Spiritul* cuplului conține informații acumulate din tot ce a fost gândit și realizat de-a lungul vieții fiecăruia. Menționăm că în acest context *destinul* va exprima nivelul de conștiință a cuplului conceput din toate experiențele acumulate până în prezent: lecțiile de viață învățate, dar și cele pe care cuplul va trebuie să le asimileze, relațiile teaurizate pe parcursul vieții cu diverși oameni, conexiunea de rudenie etc. După cum observăm, *destinul* conține, paralel cu trecutul, și viitorul benefic sufletului și spiritului cuplului. Partea mai grea a destinului este reprezentată prin suferință sau sacrificiu, pe care trebuie să-l realizeze cuplul, mai ales, cel referitor la dragoste și la buna supraviețuire a lui, la respectul față de familie, copii, rude și colectivitate. *Destinul* se găsește în sinele și inconștientul cuplului, fiind simțit prin dorințe, vise, prin oamenii ce le apar în cale. Toate acestea simbolizează chemarea interioară a sufletului exprimată prin dorințele care însoțesc cuplul clipă de clipă, zi de zi... Și din aceste considerente, lumânările de nuntă aprinse semnifică puritatea sufletească și castitatea credinței, *focul iubirii* creștine și nădejdea luminii dumnezeiești. Doar, simbolul Mântuitorului Nostri Iisus Hristos este lumina produsă prin arderea lumânării, întruchipând bucuria, dragostea și viața. Căci Mântuitorul Iisus Hristos spu-

ne: „Va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci, ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă” (Matei 19, 5-6). Exprimat și prin arderea lumânării ce produce căldură și lumină, *focul iubirii* simbolizează dragostea de viață, de oameni și mediul înconjurător. *Focul iubirii* poate fi asemuit cu *nodul amorului* sau *nodul dragostei*, întâlnit la marinarii olandezi cu scopul de a-și aminti de iubitele lor în timpul călătoriilor, totodată și în broderia iei, băsmăluței de față mare etc. – simbolul atașamentului și al sentimentelor cuplului, pentru că „dragostea nu face nici un rău aproapelui” (Romani 13, 10), dar și pentru că: „iubirea sau dragostea este coroana tuturor virtuților; ea stă la temelia tuturor lucrărilor mari din lume” [1, p. 109].

Tradițional, de procurarea *lumânărilor* se preocupă nănașii de cununie. Cele *două lumânări* vor arde numai în timpul desfășurării ritualului respectiv, în alte cazuri este interzis. În timpul slujbei lumânările aprinse simbolizează niște semne ale curățeniei mirilor, ale darului dumnezeiesc și ale bucuriei nuntașilor. La ieșirea din biserică, după finisarea cununiei, lumânările vor fi purtate de miri simbolizând candoarea tinerilor căsătoriți, puritatea și lumina darurilor cerești și bucuria nuntașilor. „iar deacă se cunună cu ea, atunci el o ia la casa lui și lăcuiaște cu dânsul, adecă șed amândoi într-o casă.<...> și se fac amândoi un trup, după cum a zis domnul nostru Iisus Hristos, cu molitve și cu cununie pre leage de la preot” [2, p. 212-213].

Simbolistica cifrei *doi* este foarte răspândită în ceremonialul nuptial: *două lumânări și două inele de cununie, două buchete pentru miri, doi colaci și două legători (prosoape) pentru nănași... Doi* este „cifra tuturor ambivalențelor și dedublărilor. Este prima și cea mai radicală dintre diviziuni (creatorul și creatura, albul și negrul, masculinul și femininul, materia și spiritul etc.) din care decurg toate celelalte.<...> Numărul doi simbolizează dualismul, pe care se spijină orice dialectică, orice efort, orice luptă, orice mișcare, orice progres. <...> Numărul doi exprimă deci un antagonism, care din latent devine manifest; o rivalitate, o reciprocitate, care poate fi aceea a urii sau a iubirii; o opoziție, care poate fi contrară și incompatibilă sau, tot atât de bine, complementară și fecundă” [3, p. 345].

Concomitent, *lumânările* reprezintă și simbolul jertfei, sacrificându-se prin topire când ard și oferind lumină. De asemenea, și viitorii soți vor jertfi pentru a fi lumină unul pentru altul și pentru cei din jur, expri-

mând dragostea lor puternică și focul iubirii ce i-a unit prin Sfânta Taină a cununiei și a căsătoriei – misterul prin care cei doi tineri se binecuvântează primind harul dumnezeiesc ce le sfințește unirea.

În unele localități ale Moldovei nunii cei mari sunt invitați la masa mare de către mire, mireasă și o pereche de lăutari. Când masa cea mare are loc ziua: „ei se duc cu luminile (lumânările) de cununie stinse, iar dacă se dă sara se duc cu ele aprinse.<...> Cum s-a împănat masa cu oaspeți, pun lumânările de cununie aprinse într-o cofiță dinaintea nunilor și acolo le lasă apoi toată noaptea” [4, p. 460-461].

Din punct de vedere religios, *lumânările de nuntă* aprinse simbolizează puritatea sufletească și fermitatea credinței, puterea, focul iubirii creștine și nădejdea luminii dumnezeiești. Ele au menirea de a lumina noua cale pe care pornește cuplul, semnificând modelul nașilor ca fiind demn de urmat. Nașii, la rândul lor, se cuvine să ghideze mirii pe drumul vieții, de a le fi călăuză și sprijin în momentele cu noroc și nefericite, de a le lumina poteca spre o viață plină de împliniri.

Conform tradiției, *lumânările de cununie* sunt mai înalte ca cele obișnuite. La confecționarea lor se ține cont de statura mirilor. Adesea sunt înfrumusețate cu *flori* în raport cu culoarea rochiei și buchetul miresei, asigurându-i cuplului un farmec deosebit, totodată fiind siguri că mirosul florilor alungă spiritele rele, aducând mult noroc și prosperitate tinerilor, simbolizând profunzimea relațiilor dintre om și *floare*.

Consemnăm că rolul și simbolistica *florii* în tradițiile nupțiale sunt foarte răspândite și întâlnite în semnificația coroniței miresei, buchetelor mirilor, druştelor și vorniceilor, la înfrumusețarea colacilor de nuntă etc. În acest context semnalăm legătura uman-vegetală profundă a omului cu natura. Flora oricând a reprezentat și o ipostază a prezenței feminine, demonstrată prin substituirea simbolică a *fetei* în *floare* care „este întărită de practicile reale prenupțiale, pentru că grădina cu flori crescute de ea îi anunță statutul nobil. În orațiile de nuntă decodarea vegetală constituie o etapă superioară de identificare a miresei. Pătrunderea treptată a semnificațiilor este asistată de maeștrii inițiatori, învățători mai cunoscători, care înțeleg amprenta simbolică și descoperă sugestia maritală. Cea din urmă metaforă pentru mireasă ne poartă în plan vegetal: *Unii ziceau că-i floare de rai/S-o rupă al nostru dulce crai./ Alții că-i viță de vie/Să-i fie craiului soție*” [5, p. 605].

În consecință, simbolul magistral al lumânării arzânde în contextul cununiei este de a lumina calea vieții tinerilor căsătoriți care își vor respecta totdeauna jurământul de a fi uniți toată viața.

La desfășurarea ritualului *Iertăciunea*, lumânarea prin lumina sa simbolizează calea curată și neprimejdi-oasă a cuplului, existența lui umană pe pământ. De asemenea, lumina – produs al lumânării, mai înfățișează și simbolul căutării, depistării și perfecțiunii căii viitorului cuplu, dar și despărțirea tinerilor de părinți, frați, surori către o schimbare spre binele lor ce întruchipează familia nouă, spre binele rudelor, societății. În multe localități iertăciunea are loc la *pragul* casei, simbolizând trecerea din spațiul familial părintesc în alt spațiu, într-o nouă fază a existenței tinerilor – noua familie creată de ei. Înainte de a părăsi casa părintească mireasa efectua

o serie de practici conform unor credințe printre care și următoarele: „atunci când pleci de acasă e bine să pui tăciuni sau spuză sub pragul ușii și apoi să-l treci, pentru ca farmecele să nu se atingă de tine”, sau: „era recomandat să prinzi un liliac și să-l răstignești pe poarta casei sau să-l îngropi sub prag, în speranța că el poate alunga relele și poate asigura astfel bunăstarea familiei” [6, p. 269], sau: „fata merge la fântână cu lumânarea de la Paști; pleacă în fântână capul, se acopere cu o prostire, aprinde lumânarea, și dacă, are să se mărite în acel an, își vede partea” [7, p. 22], sau: „i-a venit flăcăului vremea de însurătoare. De acum trebuie să-și aleagă partea lui. De multe ori o știe cine-i, pentru că așa-s lucrurile acestea: te pomenești că ți-ai ales-o, dar să te pice cu lumânarea, că n-ai putea spune de când și cum” [7, p. 22].

Tot în acest context, menționăm că focul lumânării luminând calea spre viitorul cuplului, este simbolul vieții, dragostei și a curățeniei lor sufletești față de credință, de relațiile familiale.

La nunțile din satul Caragaș, raionul Slobozia, când avea loc *Iertăciunea* „toți se ridicau în picioare, ardea candela, lumânările pe masă” [8, p. 435]. Prin simbolismul purificării și credinței în viitorul fericit al cuplului, lumânarea prin ardere semnifică respectul, claritatea și importanța evenimentului respectiv pentru miri, rude și toată comunitatea, fapt pentru care actanții la eveniment se ridică în picioare.

Un simbolism aparte promovează lumânarea folosită și în faza postnupțială, numită *Colacul*, *Hostropățul sau Prădanca* în satele locuite de români situate la est de Nistru, de Bug, din Nordul Caucazului, iar în Basarabia: *Uncropul*, *Dezlegatul miresei*, *Dezbrăcatul miresei*. La desfășurarea acestui ritual sacru unde nuna deshobota mirii, „lumânările de cununie ardeau” (Cocieri – Dubăsari) [8, p. 439]. Aici trebuie să menționăm că acest ritual este asemuit cu desfășurarea slujbei bisericești, iar necesitatea lumânării arzânde este de a acorda evenimentului sacralitate. Constatăm și faptul că lumânările de cununie vor fi utilizate în viitor la majoritatea ceremonialurilor familiale, oferind acestora nu numai sacralitate, dar și oficialitate.

Ca și la binecuvântare, la cununie lumânările aprinse sunt ținute de nașii care se află în „îndărătul lor” [9, p. 198], ca ele să le lumineze calea vieții și ca încredințare că-și vor ține legământul de a fi uniți toată viața. „Tinerii căsătoriți devin un singur trup, iar viața lor este o jertfă a iubirii care arde, consumă și luminează viața spre veșnicie” [10, p. 117]. În cea de-a opta zi după cununie are loc Taina Cununii, „venind tinerii la biserică, preotul ia epitrahilul și iese în tinda bisericii unde așteaptă tinerii – având aprinse lumânările de la nuntă – și face început: *Binecuvântat este Dumnezeu nostru...*” [10, p. 128]. După Liturghie, preotul „îi binecuvântează cu lumânările aprinse <...>. Lumina lor este amintirea a ceea ce a fost la început: «Să fie lumină», regăsind astfel planul creației dinainte de cădere și cuvântul de instituire paradisiacă a legăturii conjugale. <...> Preotul îi tămâiază pe logodnici în formă de cruce. Acest gest simbolic trimite la istoria lui Tobie: fumul alungă demonii, purifică și sfințește locul” [10, p. 129].

Tradiția noastră populară ne confirmă că lumânarea datorită semnificației ei importante nu trebuie să lipsească în viața omului. Lumânarea simbolizează pu-

ritatea sufletească și puterea credinței, focul iubirii creștine și nădejdea luminii dumnezeiești. Lumina lumânărilor îl evocă pe Mântuitorul Hristos, „Lumina Lumii” și învățătura Sa, care este bucurie, dragoste și viață. De asemenea, ca simbol al purității sufletești și al iubirii, lumânările de cununie semnifică modelul luminos al nașilor. La ieșirea din biserică, după cununie, mirii vor duce lumânările ca semn al dragostei robuste și unirii lor prin Sfânta Taină a căsătoriei, dar și a faptului că de acum înainte au dreptul și ei să cunune pe alții.

Referințe bibliografice:

1. *Din învățături ale Bisericii Ortodoxe*. Chișinău: Tipografia din Orhei, 1990. 136 p.
2. Vintilă-Ghițulescu, Constanța. *În șalvari și cu ișlăc: biserică, sexualitate și divorț în Țara Românească a secolului al XVIII-lea*. Ed. a II-a. București: Humanitas, 2011. 445 p.
3. Chevalier, Jean; Gheerbrant, Alain. *Dicționar de simboluri, mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*. Iași: Polirom, 2009. 1072 p.
4. Marian, Simion Florea. *Nunta la români. Studiu istorico-etnofolcloric comparativ*. București: Grai și suflet – Cultura Națională, 1995. 605 p.
5. Hulubaș, Adina. *Inițierea. Defineri europene și tipare folclorice românești. În: Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european*. Volum îngrijit de L. Botoșineanu, E. Dănilă, C. Holban, O. Ichim. Iași: Alfa, 2009, p. 597-613.
6. Olteanu, Antoaneta. *Metamorfozele sacralului. Dicționar de mitologie populară*. București: Paideia, 1998. 382 p.
7. Gorovei, Artur. *Datinele noastre lanuntă*. București: Minerva, 1910. 108 p.
8. Hâncu, Andrei. *Folclor al ritualurilor de familie. În Folclor românesc de la est de Nistru, de Bug, din nordul Caucazului (Texte inedite) [în 2 vol.]*. Vol. 1. Chișinău: S.n., 2007. 594 p.
9. Cantemir, Dimitrie. *Descrierea Moldovei*. Chișinău: Litera, 1997. 255 p.
10. Evdokimov, Paul. *Taina iubirii. Sințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*. Trad. Moldoveanu Gabriela. București: Editura Christiana, 1994. 173 p.

SERGIU COJOCARU, or. Călărași

EPIGRAME

SFATUL DOCTORULUI

De cum mi-a prescris măsura
(Să beau cât mai mult lichid)
Țin de sfat, că băutura,
E un argument solid.

VAMPIRI POLITICI

Ne-am ales conducători,
Să ne scape de nevoi,
Dar sunt niște lipitori –
Sug și sângele din noi !

UNUI POLITRUC P.S.R.M-ist

Profitând de conjunctură
Și-a făcut faimos renume,
Cică-i cel mai tare-n lume –
Dă prostiei o măsură!

THEMIS VS (IN) JUSTIȚIA RM

E cu ochii sub voal,
Să nu vadă niciun pic,
Cum se iau imparțial
« Hotărârile » în plic .

LA FACERE

Chiar de risc s-agit furtuna,
Vin c-o vorbă oportună,
De facea femeia bună
Iși lua și BUNUL una.

HOȚI ÎN LEGE

Conjunctura de tocmeală
Și-a legifirat « modest »
În lectura sa finală :
Legea hoțului onest.

PORUNCA LUI VODĂ

Testament (din tot ce-avuși)
Sfântu poruncesc cu slova :
Vrednici să păziți Moldova
Numai... n-o-nchinați la ruși !

CAMELEONI POLITICI

De cândva (urmându-și ruda),
Printre « mucenicii sfinți »
Se mai iscă câte-un Iuda
Mort de foamea de arginți.

TANCHISTUL

Umilită e Moldova,
Vin și fructe-i sunt strivite
De șenile muscălite,
Iar tanchist e PutinVova.

MAI ȘTII

Așteptăm ziua divină
Sătrăim și noi, în fine,
Peste cațiva ani lumină,
Dar decât deloc... e bine !

ALA BUGAI, Secția Cultură, Drochia

La 25 mai, curent, la Biblioteca publică raională „Julian Filip” din or. Drochia s-a desfășurat Concursul de cântec și poezie patriotică „Pentru Țară, pentru Neam”, ediția I-a, consacrat aniversării de 25 ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Bibliotecile publice și instituțiile de învățământ din raion au dat dovadă de o colaborare fructuoasă, prezentându-se la etapa raională cu 39 participanți. Organizatorii concursului au salutat e]levii, după care, interpreții de muzică ușoară Victor Cemortan și Alina

eru.), LT „B.P.Hașdeu din or. Drochia și Rusu Corina (s. Sofia) cu poezia „Tartorilor mei” de D. Matcovschi. Cu diplome de gradul II au fost apreciați Chetrari Aurica (LT „Stefan cel Mare”) or. Drochia cu poezia „Cămășile” de G.Vieru, Pripa Mădălina (liceu s. Pelinia) cu poezia „Tartorilor mei” de D. Matcovschi, Golban Olga (s. Mândăc) cu poezia „Acasă” de D. Matcovschi și Agachi Gabriela (s. Pelinia) cu poezia „Scrisoare din Basarabia” de G. Vieru. Diplome de gradul III au fost decernate elevilor: Țurcan Alexandrina (s. Fântânița) cu poezia

La Concurs a fost invitat ca oaspete și membru al juriului Anatolie Bugai, Președintele Uniunii naționale a veteranilor războiului pentru independența RM (organizație teritorială Drochia), Cavaler al Ordinului „Ștefan cel Mare”, care s-a adresat cu un mesaj emotiv către toți participanții și a menționat că organizarea unor asemenea activități au un impact puternic asupra întregii societăți și, mai cu seamă, sensibilizează tânăra generație față de valorile patriotice – dragostea de grai, de neam și țară.

„Pentru Țară, pentru Neam”

Arama au interpretat cântecul „Ocroțiți focul din vatră”, pe versurile mult regretatului poet din Drochia Anatol Rusnac, degajând un pic emoțiile concurenților. Tematica lucrărilor declamate – diversă. Au fost prezentate cele mai selecte opere din creația scriitorilor autohtoni clasici și contemporani. De cele mai bune locuri s-au învrednicit doar concurenții, care au adus mesaje cu caracter patriotic pronunțat și au declamat cu expresivitate. Președintele juriului, dl Petru Ababei, șeful Secției cultura, a nominalizat lista învingătorilor.

Pe locul I la proba Poezie patriotică s-au plasat: Furtună Daniela (poezia „La Putna” de L. Lari) și Darii Valeria (poezia „Scrisoare din Basarabia” de G. Vi-

„Dan-capitan de plai” de V. Alecsandri, Hârjeu Vlada (s. Moara de Piatra) cu poezia „Unde ești, libertate?” de L. Lari, Hapun Iana (gimnaziul nr. 2 or. Drochia) cu poezia „Doina” de D. Matcovschi și Ceban Mădălina (s. Pelinia) cu poezia „Cerule tău, Moldovă” de D. Matcovschi.

Locul I la proba Cîntecului patriotic a fost decernat elevei Maxim Valeria (s. Popeștii de Sus) pentru cântecul „Moldova mea”, pe locul II s-a plasat Hârjeu Vlada (s. Moara de Piatră) cu cântecul „Pentru țară, pentru neam”, iar cu diplomă de gradul III au fost apreciate Leahu Ilaria (s. Chetrosu) pentru cântecul „Cântă cucul, bată-l vina” și Lazariuc Crina (s. Drochia) cu cântecul „Cântarea mea moldovenească”.

În final au fost înmănat diplome speciale din partea Uniunii naționale a veteranilor războiului pentru independența R. Moldova pentru cei mai selecți participanți.

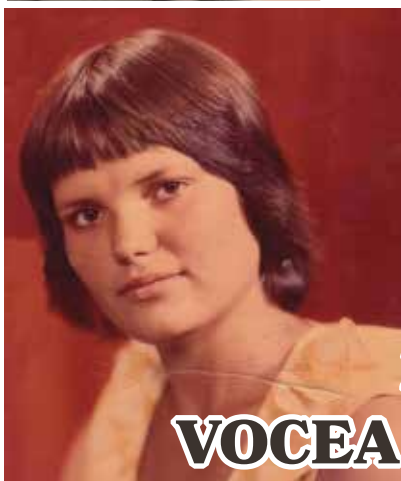
De aceste diplome s-au învrednicit doar patru concurenți: Hârjeu Vlada din s. Moara de Piatră, Leahu Ilaria din s. Chetrosu, Furtună Daniela din or. Drochia și Rusu Corina din s. Sofia.

Mulțumiri tuturor bibliotecarilor și profesorilor pentru colaborare și aportul semnificativ în educația tinerei generații, tuturor celor care au manifestat un viu interes față de valorile patriotice naționale.

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

**ZINAIDA BOLBOCEANU –
VOCEA DE AUR A MUZICII AUTOHTONE**

